

Dieu i coses

Juny-Juliol 1990
Número 18
Calonge (200 Ptes)

PRENSA
COMUNITAT

Entrevistes a Na Catalina Rigo,
En Tomeu «Pep-Ferrer» i a En Miquel «Ganxo»

«Tràfic d'Influències», glossat a En Joan Ganxo

Un article d'En Cosme Aguiló, «Notes sobre el parlar de Calonge»

dies i coses

Aquesta publicació
no té cap finalitat
lucrativa

Juny - Juliol 1990
Nº 18
Mn. Antoni Vadell, 2
07669 CALONGE
Preu: 200 Ptes.

**CONSELL DE
REDACCIÓ**
Margalida Adrover
Bel Rigo
Maria Adrover
Jaume Valbona
Maties Adrover
Pep Estelrich
Jaume Julià
Guillem Roig

Agraïm totes les
col·laboracions i els su-
port de qui s'anuncia a
les nostres planes i de
qui ens llegeix

COL·LABORADORS
Antoni Adrover
Jaume Rigo
Eneko Landaburu
G.O.B. Santanyí
Toni Vadell
Jaume Binimelis
Cosme Aguiló
Marc Vallbona
Baltasar Amengual
Antoni Artigues
Miquel Vallbona
Joan Torres
Margalida Adrover
Martina Ramis

**DL 148-1988
IMPRIMEIX**

Informacions Llevant, S.A.
Tel. 55 03 28 - MANACOR

Els escrits d'aquesta
publicació expresen
únicament l'opinió
dels seus autors

CONTINGUT D'AQUEST NÚMERO

Crònica	3
La Sala	4
Conversa amb... Catalina Rigo	6
Dies i gloses	9
Colage	11
Festes de Sant Jaume - Santanyí	15
Entrevista a Miquel «Ganxo»	16
Es coix de Sa Torre	18
La Nostra Gent	20
Notes sobre el parlar de Calonge	22
Una realitat nacional amagada	24
Salut i Pau	25
G.O.B.	27
L'esport és cosa bona	28
C.D. Alqueria	29
Flash Esportiu	32
C.D. Santanyí benjamí	35
Planes d'opinió	36
La veu de la terra	38

FOTOGRAFIA PORTADA

Es patró Tomeu, sa ma al timó, ets ormetjos a punt i sa bo-
tella aprop, mante amb fermesa es rumb de na Margarita. Li
desitjam una bona pescada i que tots menjem llagosta, ancara
que me pareix quasi les ha d'agafar a aquesta pesquera seran
d'aquelles de rota

CRÒNICA

***** dels darrers esdeveniments *****

CRONICA

5-Maig. Com l'any passat va tenir lloc a sa plaça de Sant Miquel el Ball de Ses Sales, organitzat per la gent de la tercera edat. Hi hagué una gentada, tant de Calongins com d'altres pobles dels voltants. Tothom passà un horabaixa ben xelest.

12-Maig. Noces: es varen casar en Joan Miquel Adrover Vila i Na m^a Antònia Adrover Martínez. Enhorabona.

19-Magi, al pabelló cobert de La Salle es va jugar un partit de companyonia entre una selecció de jugadors de La Salle dels equips juvenil i juniors contra DIES I COSES. Va esser un partit on els jugadors aprofitaren per exhibir les seves qualitats, ja que es resultat no era el més important. En acabar el partit ens varen convidar a un bufet on no hi faltava res, i per acabar vàrem anar a fer un voltí per la nit de Palma. Volem agrair les atencions tengudes amb els components de l'equip de la nostra revista.

20-Maig, varen celebrar la primera Comunió al nostre poble: En Joan Vadell Vallbona, Na Lluçia i en Tomeu Adrover, Na Catalina Vallbona Adrover, Juan Antonio, N'Adonay i En David.

26-Maig, en Guillem Adrover de Sa Conca va esser anomenat millor jugador del Santanyí. Enhorabona.

2-Juny, homenatge a l'amo En Francesc de Can Marínes.

2-Juny, Va néixer Na Maria Manresa Cirer, filla d'en Toni Taconé i Na Garita. Enhorabona.

10-Juny, el poble de Calonge va pujar per sisè any a Sant Salvador. Un grup bastant nombrós pujà a peu i altres pujaren en cotxe, tots es reuniren a missa i després dinaren plegats. En Teixidor va pujar amb cavall, O.K. Tomeu.

24-Juny, dinar de la gent de la tercera edat a «Las Calizas» per commemorar el quart aniversari de la seva fundació.

**SALA DE FESTES
BALL AMB MUSICA EN VIU**

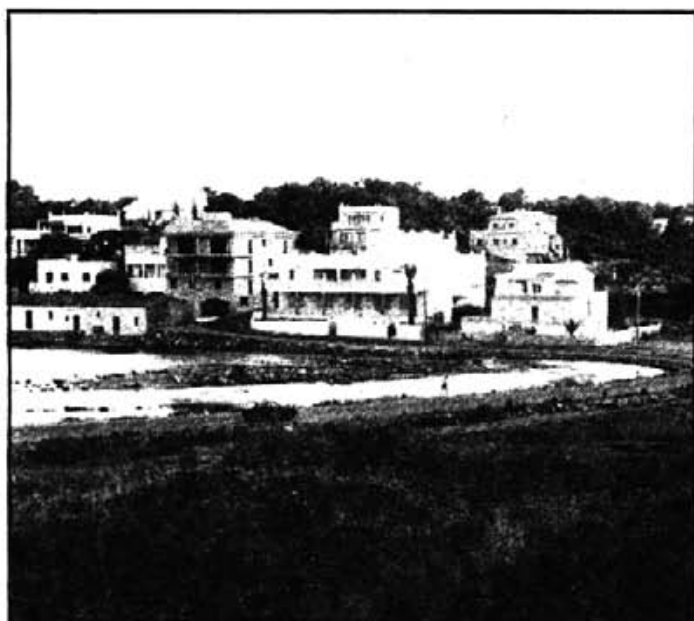
**Si desitges passar una nit
agradable amb la teva parella a
un ambient agradable, vina al
Boogie Boogie. També obrim els
diumenges horabaixa**

C/. Cala d'Or - Cala Ferrera - Avda. Cala Esmeralda

Ajuntament de Santanyí

La Sala

L'Ajuntament va sol·licitar la realització d'una platja a Porto Petre

Es va aprovar el nou accés a Porto Petre.

Resum de l'acta de la sessió ordinària celebrada dia 20 d'Abril de 1990

-S'aprovà la concessió per un termini de 20 anys d'un servei de minitren de Cala Egos a Cala Mondragó.

-S'acordà adjudicar l'explotació dels panells informatius de Cala d'Or a «Estudi Turístic Internacional» pel preu de 35.000 ptes. anuals per pantalla, essent a compte de l'adjudicatori el manteniment i reparació per a posar-les en funcionament.

-Quedaren aprovades les bases del XIII Certamen de Pintura i Dibuix «Vila de Santanyí».

-S'adjudicà la zona verda pública de Cala Egos a Internacional Hotelera Industrial S.A. representada per Pedro Marqués Granero en règim d'utilització privativa per un termini de 20 anys i havent d'estar acabades les obres l'any 91.

-Vistes les dificultats per a contractar el grup Olé-Olé, degut a les excessives exigències que plantejaven pel seu contracte relatives a l'escenari, plataformes complementàries, despeses de desplaçaments, càrrega i descàrrega, vigilants jurats, valles i altres coses; el regidor de festes proposà rescindir el contracte i la realització d'unes verbenes diferents, constituïdes per Tennesi, Clippers i

RESTAURANT - PIZZERIA

Blanco y Negro

Tel. 64 34 65

Porto Curi, 5
Cala Llonga

07660-CALA D'OR
Mallorca

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/. J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
Tel (971) 575261

Nino Azorín amb Acuarios pel dia 24 i pel preu de 3.654.000 ptes.; i Manhattan, Aqua Vitae i Ancoratx pel dia 21 pel preu de 1.240.000 ptes. S'acordà recolzar la proposta del regidor.

Resum de l'acta de la sessió ordinària celebrada dia 11 de Maig de 1990

-Es determinà el calendari de realització de diverses obres en càrrec al Pla Extraordinari d'inversions en millores d'infraestructura a zones turístiques. S'acordà informar de les següents obres:

Any 1990: *Nucli de Cala Santanyí: Ordenació de zona d'aparcaments o sembra d'arbres vora la platja.

*Nucli de Cala Figuera: Peatonització del carrer Verge del Carme, entre «villa Sirena» i l'esplanada superior del port.

*Nucli de Cala d'Or: Ampliació del pont de Cala Gran; modificació del perfil viari a l'avinguda «Bienvenidos» i el carrer «Tagomago».

-S'adjudicaren les platges als mateixos adjudicadors de l'any passat en consideració al fet de què ja està iniciada la temporada turística i com a compensació pels danys ocasionats per les inundacions de l'any passat no sofriran cap increment, així mateix s'informà que l'adjudicador d'es Caló d'es Bugit no estava interessat en continuar l'explotació i es proposà que fos adjudicat amb les mateixes condicions a Sa Barca Trencada.

Seguidament s'acordà fixar un cànon de 40.000 ptes. per velomar i any a totes les platges, excepte Cala Llombarts que serà de 20.000 ptes. per la menor ocupació d'aquesta, i fixar un preu de 500 ptes./hora per velomar i de 250 ptes./dia per hamaca.

-Vista la petició efectuada per Ramón García González i Mª Eugenia Martín-Casallo López per la instal·lació d'una farmàcia a la zona de Porto Cari de Cala d'Or,

s'acordà informar favorablement per la seva instal·lació.

-S'acordà informar de l'aprovació de les noves tarifes d'aigua potable a Cala d'Or d'E.D.A.M.S.A.

-S'informà de l'aprovació definitiva del projecte del nou accés a Porto Petro.

Resum de l'acta de la sessió ordinària celebrada dilluns 11 de Juny de 1990

-Donat que existeix la possibilitat de què el servei de ports i litoral de la Conselleria d'Obres Públiques dugui a terme la realització d'un port esportiu o bé una platja artificial a Porto Petro, i considerant l'escassetesa de platges així com el gran nombre d'usuaris d'aquestes. S'acordà sol·licitar a la Conselleria la realització d'una platja.

-Es va fer l'aprovació definitiva del projecte del polígon 6 de Cala d'Or.

-Llegit l'expedient per execució d'obres sense llicència a Port Petit consistent en una vela (toldo), s'ordenà la seva demolició dins un plaç de 15 dies; passat aquest plaç la demolició la farà l'Ajuntament amb càrrec de l'interessat.

-S'adjudicà la subhasta de la platja de Cala Santanyí per la quantitat de 4.000.000 ptes. Aixímateix es va fer una rebaixa del preu d'adjudicació de s'Amarador degut a la reducció del quiosc ja que no pot fer els mateixos serveis que altres anys, amb les subsegüents pèrdues econòmiques.

-S'acordà exposar al públic la modificació del carrer Pontàs de Santanyí considerant que és urgent per descongestionar el trànsit i aparcament d'aquest carrer.

-S'aprovà el plec de condicions per a la contractació de les obres de la 2ª fase de sanejament de Cala d'Or per una suma de 132.995.040 ptes., de les quals l'Ajuntament es fa càrrec de 39.898.512 ptes. i la resta, correspon al C.I.M. Les obres s'han d'iniciar dia primer de novembre d'enguany i han d'estar finalitzades dia 15 de març del 91.

Aigües

Sa Figuereta

Telèfon 65 78 18

CALONGE

CODOSA

IMATGE D'OR

Avda. Boulevar, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

**FOTOGRAFIA
PROFESIONAL**

REPORTATGES
FOTOS CARNET
FOTOCOPIES
VIDEO
MUSICA

*col.laboradors de
dies i coses*

Conversa amb...

Na Catalina Rigo

Arribat l'estiu, els nostres pobles dediquen, com cada any, uns dies a la celebració de les festes patronals, festes que són també la culminació d'una feina desinteressada dels grups de persones que amb mesos d'antelació han anat preparant els actes.

Des de ja fa uns quants anys a S'Alqueria compten amb el privilegi de tenir una companyia de teatre pròpia que escenifica les obres que escriu expressament per ells na Catalina Rigo. Hem volgut acostar-nos a fer una xerrada amb aquesta autora curiablancuera aprofitant que s'acosten les festes de Sant Roc i per veure si ens diria un poc allò que està preparant.

- Quina va ser la primera comèdia que vàreu escriure?

- La primera de totes era una que només durava devers una horeta i se deia «Ses criades d'avui en dia».

- La vàreu dur a s'escenari a aquesta?

- Sí, maldament que jo la vaig escriure sense comptes de dur-li mai, i llavors un any, per Sant Roc, que vàrem organitzar amb es club d'esplai un parell de coses, un parell d'amics me me varen dir que l'havíem de fer; i la férem. I la venguérem a fer a Calonge, precisament a aquesta. En feien una ets al·lots més joves, de quinze i setze anys, perquè per omplir tota sa vetllada no bastava, i primer en feien una ets al·lots i després noltros fèiem aquesta. I a partir d'aquí ja vaig escriure ses de tres actes, sa primera se deia «Bon viure i no treballar no pot durar» i llavors ses altres, «Era curta però gitzera» i sa que preparam ara.

- Sabeu quin any era que vàreu escriure sa primera comèdia?

- Sa primera de totes devia esser el 83, me pareix.

- Com vos va venir sa idea de començar a escriure?

- Va esser una cosa que a mi no m'havia passat mai pes cap sols escriure una retxa i érem un grup de

matrimonis de S'Alqueria Blanca que fèiem escola de pares i quan vàrem haver de preparar es fi de curs cada poble havia de fer una actuació, així com volies, i no sé com va sortir sa idea que podíem representar una obreta de 20 minuts basada sobre s'escola de pares, com que noltros vàrem esser un poc ets organitzadors d'aquest grups de matrimonis jo vaig dir, —bé, provaré d'escriure qualche cosa— i sobre ses lliçons que havien fetes, vaig fer un poc de «xiste» per representar-ho es mateixos i d'aquí en va venir s'idea que podria escriure qualche cosa més i he anat afegint un poc cada any, bé, ara ja feia una partida d'anys que no en fèiem. Ja la tenia escrita i l'any passat la vàrem llegir entre tots, maldament l'escriguí jo, m'agrada molt sentir s'opinió des qui la feim perquè sempre te diu —Jo aquest personatge el faria més així o més així d'aça— Jo tenc sa sort de tenir a prop meu a gent que m'ha recolzat molt i a vegades pareix que es qui l'escriu té tot es mèrit i jo puc dir que m'han ajudat molt es qui la fan amb mi. Primer, abans de començar-la a assajar,

quan la llegeixen ja te diven allò que troben, i a vegades és factible i altres no ho és, però totes ses idees són bones per pensar-les, pens jo, i si un te diu —Jo trob que aquest personatge podia esser així— sempre enriqueix molt més un grup de persones, és clar que s'idea l'has de tenir tu i has de començar es cap d'es fil i l'has d'acabar, però a vegades pot esser molt més viva, jo tenc molt que agrair als altres.

- N'heu escrita cap que després no s'hagi representada?

- No, de meves s'han representades totes.

- En total, quantes són d'escrietes ja?

- Bé, amb aquesta d'enguany seran quatre perquè això que férem amb l'Escola de pares pràcticament era una coseta, que eren 20 minuts, més per col·laboració en ets altres pobles, que varen fer a Consolació de Sant Joan que per dir —ara escriuré una obra de teatre— no obstant, mos ho vàrem passar molt bé i tenim ses fotografies i va esser una cosa divertida però no ho entenc com per dir és una obra de teatre

que se pot representar. Ara l'any passat per Pasqua, també en vaig escriure una per ets al·lots que també només durava mitja horeta perquè eren es nins que jo tenia a Catequesi i eren al·lots de deu anys i són unes obres que no són tan formals com aquestes altres quatre.

- En tens cap de publicada?

- No, sa primera ara la tenc a corregir (me refereix a sa de tres actes), vaig xerrar amb en Marc i li vagi demanar si hi havia cap possibilitat d'ajut, perquè són coses que costen molts de doblers, i a mi em fa molta d'il·lusió publicar-les, però es doblers sempre pareix que són més necessaris per altres coses, i en Marc, me va animar molt i me va dir, «tu corregeix-les», que és sa primera passa que s'ha de fer, i a partir d'aquí mirarem si podem aconseguir qualche ajut, i vull dir que tenc s'esperança de publicar-les. Ara de moment les tenc a corregir.

- Quines són ses comèdies o ets autors que poden haver influït a ses teves comèdies. En què t'inspiren?

- Bé, a mi llegir m'agrada molt però si he de dir que he llegit moltes comèdies, sa veritat és que no n'he llegides gaire. Ara si fan una obra de teatre per aquí prop, pas molt de gust d'anar-les a veure, n'hi ha alguna que m'agrada molt, i alguna que no m'agrada gens, això és com tot. Però a mi allò que més m'influencia, o amb lo que més me fix a s'hora d'escriure una obra de teatre és amb ses actuacions de ses persones, sobretot amb ses persones majors, me fix molt amb ses expressions i amb es records de quan era nina i es meus padrins me contaven coses, vull dir que és més sobre fets reals i experiències personals, que no sobre allò que hagi llegit, que sempre jo entenc que allò que te queda dins es subconscient a un moment o s'altre te pot sortir una cosa o s'altre d'allò que tu saps o d'allò que en un moment t'ha fet gràcia, però m'agrada molt més conèixer persones i escoltar-les.

- Per què creus que no hi ha gaire escriptors de comèdies?

- No sé perquè, supòs que com jo mateixa, perquè no troben massa recolzament per llavors poder-ho dur

a terme. Ara precisament, fa poc que vaig xerrar amb un que en publica de llibres, i em vadir —te costarà una doblorada, perquè escriure una obra de dues hores i mitja, val molts de doblers—. Ara, si hi hagués altres tipus d'ajudes com subvencions, que no és que no n'hi hagi, el que passa és que te demanen una sèrie de coses que si no estàs expressament dedicada a fer-ho és molt difícil dedicar-hi tant de temps.

- Teniu previst estrenar qualche obra per Sant Roc-90?

- Sí, l'estam preparant, i si tot va bé...

- Podeu adelantar un poc que es diu i de què va?

- Sí, se diu «Pagesos i Ciutadans» i és... Només diré dues coses perquè és més «guapo» que sa gent ho vengui a veure. Està ambientada en els anys setanta, que es ciutadans començaven a venir pes pobles a llogar qualche casa i venien els caps de setmana i a passar ses vacances. Hi ha una família bastant pagesa que lloga sa casa des costat a uns ciutadans, i passen moltes coses entre ses dues famílies, bastant divertides.

- Teniu previst fer aquesta comèdia a altres pobles?

- Sa d'enguany no sé que farem, però a ses altres sí que les hem fetes, per exemple, «Bon viure i no

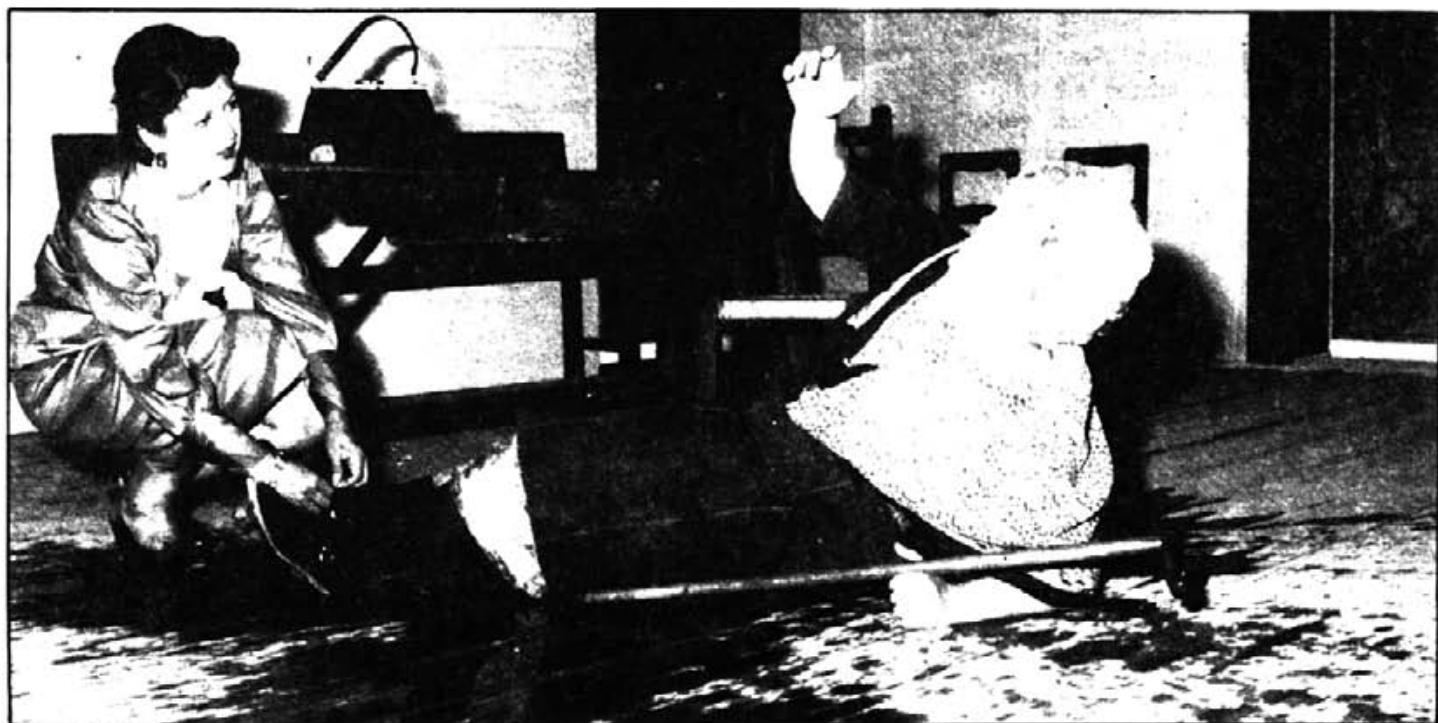
treballar no pot durar», la deguérem fer set o vuit vegades a diferents pobles. Lo que resulta, és que sa d'enguany, si la feim, per repetir-la ja ha d'esser a s'estiu que ve perquè en s'hivern s'ha de fer teatres i han d'esser teatres grans per mor des decorats. A Manacor, hi vàrem anar a fer-ne una dins un teatre i me va agradar molt perquè considerar que dona més categoria a s'obra.

- Per trobar actors, hi ha hagut mai problemes?

- No, no. A s'Alqueria sempre trobam gent que mos diu en tornar-hi jo en vull fer, o més bé o més malament encara trobariem més gent disposada a actuar, per això no hi ha problema.

- Penses que avui dia encara hi ha tan bons comedians com hi havia un temps?

- Jo crec que sí, precisament enguany, per Sant Roc, fa comèdia Na Miquela de Ca'n Marc que és sa primera vegada que en fa amb noltros. I jo record quan ella feia comèdia i jo disfrutava de veure-la actuar perquè ho feia beníssim. I la vàrem animar a fer-la ara amb noltros. I no m'atreviria a dir que ets actors d'avui són més bons que es d'un temps, lo que passa que a s'Alqueria o passam molt de gust de fer-la i sa gent de veure-la tant abans com ara. I això fa que sempre les preparem amb molta il·lusió.

- Hi ha cap moment en especial del que guardis un bon record?

- Per a mit tots es moments que he dedicat al teatre són molt especials, si tengués més temps, més temps hi dedicaria, i si m'hi pogués guanyar es jornal crec que no faria res pus.

- Amb quins actors comptes normalment?

- No m'agrada massa fer llistes perquè sempre hi ha sa possibilitat de fer qualque descuit. Ara te diré es que som: en Guillem pruneres; en Jaume «Xopo»; na Juanita, sa seva dona; en Tomeu «Covetes»; en Pere Terrassa d'es forn; na Maria de cas amitgers; i en Damià de Son Llorenç que vénen com apuntadors; llavors sempre tenim un grup de gent com na Bel Ferrereta i n'Esperança que havien fet comèdia amb noltros i en Gaspar que sempre que pot ve a donar-nos una mà. Darrera tots es qui fan comèdia, sempre hi ha un grup de gent que són es qui ho fan possible i que, per a mi, tenen tanta importància com es qui estan damunt s'escenari.

- Com duis es tema de ses despeses, material, etc?

- Bé, sa primera comèdia, que vàrem fer en tres actes, s'ajuntament va pagar es decorats que vàrem construir i sempre que hem anat fent comèdies mos hem basat amb

aquests mateixos decorats. El que passa és que cada comèdia és molt diferent i sempre hem de fer coses noves. Enguany hem hagut de canviar-lo completament i així i tot els hem aprofitat un 80 per cent, ja que sempre era s'interior d'una casa i ara és s'exterior de dues cases. I enguany no és que mos hagin donat res però ens han assegurat que s'ajuntament mos pagarà ses despeses.

- Conta-mos qualque cosa del III Certamen de teatre de Consell.

- A Consell hi ha un certamen de teatre on mos ha oferit sa possibilitat de participar-hi. Per poder fer-ho, han de ser guions originals, i si som seleccionats, es sorteigen els dies que s'han de representar. Això és per noltros un problema, ja que si sortíssim seleccionats i per exemple haguéssim de representar l'obra dia 25 de juliol, mos aniria molt malament perquè nosaltres la preparam pel 15 d'agost i ja hauríem d'anar a tota, i l'assajam des del març, però totes aquestes coses duen una feina. Així i tot, ses darreres representacions se faran per Sant Bartomeu en què se faran ses entregues de trofeus això es pes 24 d'agost, i a noltros per aquests dies sí que mos aniria bé participar-hi. Sa il·lusió és d'estrenar-la a S'Alqueria, i a més hi ha es tema des decorat que ara l'estam muntant es dissabtes dins

d'una portassa molt gran on també assajam ara, i per prende part al certamen abans de Sant Roc, suposaria haver de desfer es decorat, traçar-lo i llavors tornar-lo, i són coses delicades. És per això que maldament a tots mos fa il·lusió participar a aquest Certamen, si per sorteig mos envien a demanar abans de Sant Roc, tanmateix no podà ser, perquè ara noltros, sense perdre gens de temps, tenim un mes i mig d'assaig tres dies a sa setmana, jo així mateix miraré a veure si mos toquen uns dies que hi poguem anar, a veure si podem canviar-nos es torn amb un altre.

- Què és per tu en essència el teatre?

- És una cosa molt positiva, perquè al principi de tot, fa grup a tota aquella gent que se reuneix un parell de cops a sa setmana, i sobretot entre els joves que amb sa il·lusió de fer això se centren més en aquesta activitat; tenen a on anar, saben allò que han de fer; i llavors, i ho dic per experiència, la trobes pes carrer i vos feis un casser i és perquè allò fomenta amistat. I vull dir que és una llàstima, comprenc que és perquè du massa feina, però és una llàstima que no se'n facin més de comèdies. Que vols que te digui?... No hi ha res de dolent en fer comèdies.

Dies i Gloses

Tràfic d'influències

1
No és degut a ses herències
ni suant que es fan doblers
de sa forma que en fan més
és a base de mals papers
o tràfic d'influències.

2
Anar pel món de honrat
sembla que és una desgràcia
i aquell que així ho fasi
rebrà més que un condemnat
per molt que estigues enfiat
aquell que està forrat
és s'únic que farà gràcia

3
Amb això des doblers
avui sols hi val es saber
no es comentaris que pots rebre
ni si tropitges els demés
i s'aprecien molt més
es que desferren des negre

4
Això de fer sa pilota
és normal i molt antic
qui no la feta qualque pic
és perquè és un recabota
fer un obsequi, dar una nota
ser agraït amb un amic.

5
D'això no mos n'amagam
no és deshonra fer favors
lo que ja és més horrorós
és lo que molts contemplam
que gent sense res, morts de fam
sense posar esca a s'am
en dos dies s'han fet senyors.

6
D'on surten es milions
de segons qui, ningú ho sap
d'ofici no en tenen cap
i d'or duen els esperons.

7
Aquests encara són pocs
perquè n'hi ha un altre munt
que veim que han sortit de punt
i a costa dels nostres vots.

8
Aquell que dels fets es fia
sempre li mancarà es pes
no és que sigui molt entes
dels polítics n'hi ho voldria

però ho veim cada dia
que aquell que té majoria
sembla tot li és permes.

9
Un home està empagait
de lo que estam veient
ja de nivell d'ajuntament
que és es «cargó» més petit
han de consultar a Madrid
inlús pel cas més urgent

10
Però si es cas les convé
saben tirar de bravó
volen per aprovar-ho
i farien es carretó
bolcats damunt un claper
veim fets com aquest merder
de lios com Mondragó
Cap o Corb de Llucmajor
o S'Algar felenitxer.

11
Tenc es seny de marxa curta
i prest qued enferregat
diven que davers Ciutat
és més espessa sa murta.

12
A forrar-se de milions
és lo únic que els estira
s'aferren a sa cadira
com pussés als ariçons
a fer embulls i borrons
i cercar comisions
és lo que més se suspira.

13
Si critican els seus plans
ja treuen sa dinamita
te volen dur a «penita»
diuen que mirem abans
que ara tots som germans
lo que no ho creu ni na Rita.

14
Se fan embulls i trempons
d'amagat i de paraula
per no fer-se amb cap baula
perquè no hi haguí mirons
i Deu sabrà es milions
que han passat per devall sa
taula.

15
Amagat ho volen tenir
però es veu de seguida
perquè és pitjor que es sida
que marca i no en pots fogir
lo primer que ho sol dir
sempre és el canvi de vida
inversions i querida
i es puta presumir.

16
rero els qui estan més bruts
són els primers del govern
Espanya sembla l'infern
amb governants forrats d'engruts.
es petits sempre fotuts
i ells en es poder asseguts
i acollonant-se de s'estern.

17
Quan tenim eleccions
tots diuen tractem de tu
millor tots ho sabran dur
i lo que és cert i segur
és que costan mils de milions
llavors tot són decepcions
i com més va veig més raons
perquè no votem ningú.

18
Per lo que són el «diantre»
i garrot han de menester
perquè oi arriben a fer
es per xerrar es darrer
per tenir més bon fer el quantre.

19
Es guapa sa llibertat
però sempre que convenci
que no dugui per herència
un poble incontrolat
que estigui dominat
per droga i delinquència.

20
Es congressos i senats
tot això jo ho llevaria
gent que votàrem un dia
creguent-los serios i honrats
haurien d'estar tancats
molts dells dins sa «locaria»
no és més que una porcaria
amb homes encorbatats
amb insults incontrolats
amb putades i desberats
sense mica de mania

Joan Grimalt i Roig

i tenen gran alegria
en que siguin televisats
i quan s'han mig desxullats
a punt de fer-se sa tumia
amb so cotxo que fa més via
a fer bauxes tots plegats.

21
Si això és lo que sabeu fer
es polítics retirau-vos
cadescú sembla estar tos
sense passar pes barber
si no ho sabeu fer més bé
ja porem dir allò en foraster
de «Apaga i vamonós!».

22
Te fan rollo i cerimònia
perquè es teu vot les dugues
però si bé les esplugues
tant les dona Pep com Toni
amb tal que sa bossa soni
no miraran fer barrugues
són pitjor que ses erugues
traeixen es partit fent «fugues»
i pacten fins i tot amb el dimoni.

23
En es cargo tothom s'aferra
més que es fred en es nas
si seguim en aquest pas
que sembla que ningú s'erra
prest veurem el senyor Guerra
passar-se amb sos populars.

24
Polítics de tot color
deixau anar es combats
no vos pareu pus filats
que ningú és bon caçador
cercau on és sa raó
arreglau bonys i forats
si veis que anau desviats
cercau es qualificats
per mirar d'arreglar-ho
que rectificar un error
és cosa d'homes ben nats
no basta dir som honrats
fa falta es demostrar-ho.

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

AGÈNCIA

CALA D'OR

Cada dia més a prop.

Programa 65

A la Caixa de Pensions,
hem creat el PROGRAMA 65.

El PROGRAMA 65 és
un conjunt de promocions i
serveis, adreçats a les
persones que cobren la
pensió de jubilació per
"la Caixa".

Per començar,
l'assessorament i el tràmit
gratuïts de la jubilació de la
Seguretat Social, i després,
tot un seguit d'avantatges:

- Sorteig mensual de pensions dobles.
- Sorteig mensual extraordinari d'una pensió de 500.000 pessetes.
- La Llibreta 65, amb interès bonificat i desgravació fiscal.
- Sorteig de grans viatges (Brasil, Tailàndia, Roma).
- Excursions a preus interessants.
- Crèdits especials, ...

i moltes coses més!

"la Caixa"
CAIXA DE PENSIONS

AGÈNCIA

CALA D'OR

Avinguda Tagomago, 15
Telèfon (971) 65 16 11
07660 SANTANYÍ

Exposició d'En Tomeu i N'Antònia-Aina

Els nostres amics en Tomeu, col·laborador de Dies i Coses, i la seva companya n'Antònia-Aina varen exposar conjuntament la seva obra a Ses Salines, el dia de la fira del 1r de maig.

L'exposició va ser visitada per molta gent i varen ser

venudes gran part de les seves obres. Aquestes reflecteixen un sincronisme entre els elements bàsics de la natura i estats de consciència vers ella.

En Tomeu i n'Antònia-Aina quedaren ben satisfets d'aquesta exposició. Enhorabona.

Olimpiada cultural

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports convertirà en 1991 a la CAIB i en concret a Mallorca en la seu d'una Olimpiada Cultural.

El projecte consisteix en reunir a la nostra illa els representants més destacats de la cultura internacional del moment en un congrés de mitjans de comunicació i educació i aglutinar l'interès cultural que pugui despertar la nostra ciutat per aquest aconseguint en una sèrie d'activitats culturals que se celebraran al llarg de 1991.

La iniciativa entra dins l'apartat dels plans educatius que la Direcció General d'Educació està desenvolupant des que l'actual director, Tomeu Rotger, està al front. El pla d'actuació direcció general està dividit en tres àrees diferenciades, el treball que està realitzant per tal de preparar l'assumpció de competències d'ensenyament, l'ensenyament de la nostra llengua en tots els àmbits de competència de la Conselleria i els plans educatius, on s'emmarcaria la celebració d'aquest congrés i els cursos d'alfabetització i els adreçats a la tercera edat.

L'objectiu de la Conselleria de Cultura en aquest projecte és el de

connectar amb els corrents culturals mundials i cercar les figures més representatives d'aquests corrents per dur-les a les Illes.

Amb aquesta iniciativa, la Conselleria pretén difondre i donar a co-

nèixer a tot el món la nostra cultura. A més de la promoció turística que suposarà aquest aconseguint, el nom de Mallorca adquirirà també gran prestigi dins l'àmbit cultural.

Ja es rep íntegrament la televisió valenciana

3 Canals en la nostra llengua

La Televisió Valenciana es pot veure, a partir del 21.6, i en període de proves, a través d'una freqüència pròpia, la del canal 43 de la banda d'UHF, la qual cosa permetrà també poder rebre la seva programació de forma íntegra. El Canal 9 es rep a tots els punts de les Illes BB. amb recepció directe d'Alfàbia.

La Llei de Normalització Lingüística, les propostes del Parlament Balear i els manifestos firmats per la pràctica totalitat de forces polítiques, econòmiques i socials de les Illes Balears es pronuncien a favor de la recepció de les cadenes de televisió en la nostra llengua i entre elles del Canal 9-TV Valenciana, que ja es rebia parcialment des del propi passat dia 19 de març en la mateixa freqüència del Canal 33 i TVE-2 Sant Cugat (punt 51 de la banda d'UHF; TV3 es rep al punt 46).

Fonts d'OCB/Voltor estimen significatiu, dins el context propi, la

utilització del català-valencià, pràcticament exclusiva, en els programes informatius, infantils i juvenils, retransmissions esportives, concursos i en general producció pròpia, tot i que demanaran una intensificació de l'ús de la llengua comuna, així com una adequada atenció informativa, de programació i de participació de notícies, fets i personatges de la nostra Comunitat Autònoma, en funció de l'audiència de les Illes Balears. El mapa de les II.BB sortirà molt prest a «L'oratge».

Voltor facilitarà als seus socis i al de les seves Entitats germanes com O.C.b. un assessorament tècnic concertat per a la perfecta recepció de C-33 i TVV, incloent una revisió o diagnòstic gratuït de l'estat de les instal·lacions i mesures pertinents per corregir el que calgui. Cal telefonar al 46 26 95 i deixar nom, poble o barri de Ciutat i nº de telèfon.

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA DE MALLORCA

A s'assemblea extraordinària de l'A.P.F.M. celebrada el passat 22 de Juny als locals del centre comercial de «Modelmón» d'Algaida, se va acordar de forma unànime la compra d'una seu per a l'Associació. La nova seu estarà ubicada al carrer Princesa de Sant Joan i per la compra d'aquesta serà necessari un desembossament d'uns dos milions de ptes.

Una vegada feta l'adquisició serà necessari la realització de certes reformes per adequar-la a ses necessitats a què es destinarà, comptant per aquestes reformes amb ajudes per part de la Conselleria de Cultura i de «Modelmón» que per boca del seu president Damià Bauzá va anunciar la donació de part del mobiliari que es necessiti per adequar la futura seu de Premsa Forana.

El passat quinze de Juny, a les nou del vespre, va tenir lloc al restaurant «Son Torreó» de Sineu, un sopar ofert per la Comunitat Autònoma a les revistes que formen l'Associació Premsa Forana de Mallorca, després del sopar hi va haver una

roda de premsa amb el President Canyelles, en el transcurs de la qual li varen fer algunes preguntes, tant d'interès general com particulars sobre la temàtica concreta de cada localitat.

Homenatge

El passat dia 2 de juny, a l'església de Calonge es va retre homenatge a l'amo en Francesc Grimalt de Can Marínes, en reconeixement als molts d'anys que ha servit a la parròquia, especialment com a organista i cantador.

A l'ofici de cada diumenge, a tots els funerals, al mes de Maria i a totes les celebracions, una bona estona abans de començar ell ja estava preparant partitures y papers perquè tot estàs a punt. Ell era quasi sempre la primera veu que en les grans solemnitats resonava baix la bòveda del temple amb el JUBE DOMNE BENEDICERE del cant de les completes solemnes amb que s'iniciava la festa grossa. Els que conviueren amb ell aquells dies recordam al nostre cor ben bé la seva bondat, encara que a vegades li era necessari imposar-se. Un defecte de la vista feia que per veure-hi s'havia de decantar el paper i això feia gràcia als al·lots. També el recordam assegut a mitjan escalera de la trona quan cantava la sibil·la, ell estava allà per si ella s'errava en un instant ajudar-li a seguir. Tantes i tantes de coses es podrien contar.

I una vegada que ja els anys el fan anar un poc roncar i que ja només pot cantar de falset, ell segueix participant amb el que pot, tant li és resar el rosari davant com cantar fluxet fluxet, això sí, si no entonen massa alt.

Per això, per tot el que ha fet i pel que encara fa, la Parròquia, l'Ajuntament i tot el poble va participar agraït en aquest merescut homenatge, en el que va participar La Coral MURTA de Ciutat amb un excel·lent concert.

A l'entremig del concert hi va haver entrega d'una placa commemorativa, unes paraules del Rector Mossèn Baltasar i unes poesies fetes d'en Juame Julià de Can Frare inter-

pretades pels renets de l'amo en Francesc en Gabriel de set anys i na Cati, de cinc. Ses Poesies diuen així:

Amb gran alegria
he vingut aquí,
a dir una poesia
a n'es meu padrí.

Perquè amb coratge
va sonar i cantar,
el poble li fa
aquest homenatge.

I lo que jo voldria
pes meu padrí
que aquesta alegria
no tenga mai fi.

En aquest gran dia
jo també vull dir
una poesia
a n'es meu padrí.

Perquè molt de temps
ha servit a Déu
tots estam contents
des padrinet meu.

Perquè ha estat molt bo
també li vull dir
que ell és un tresor
i jo l'estim així.

Marc Vallbona

Llull, Federació d'Entitats Culturals dels Països Catalans

El passat 23 de juny, quan s'estaven preparant els foguerons per il·luminar la màgica nit de Sant Joan, diada dels Països Catalans, al Castell de Bellver es va constituir LLULL, FEDERACIÓ D'ENTITATS CULTURALS DELS PAÏSOS CATALANS. Iniciativa d'Obra Cultural Balear, Omium Cultural i Acció Cultural del País Valencià. Els motius pels quals s'ha constituït aquesta federació són:

- Per a la millor defensa i promoció de la llengua i cultura catalanes;
- per contribuir a la més efectiva projecció de la nostra llengua i cultura, tant a la resta de l'Estat espanyol com internacionalment;
- per potenciar la normalització de l'ús de la llengua comuna;
- per reivindicar el compliment del deure constitucional espanyol de respecte i protecció a les llengües

Josep Maria Llompart, president de LLULL

diferents de la castellana, i en concret del català;

- per promoure la màxima coordinació i col·laboració entre les institucions d'autogovern dels distints Països Catalans, especialment pel que fa a la política lingüística i cultural;

- i per reforçar la col·laboració entre O.C.B., O.C. i A.C.P.V. i també, per descomptat, amb totes aquelles altres associacions i entitats culturals del Principat, Catalunya Nord, País Valencià, les nostres Illes, la Franja d'Aragó, Andorra i l'Alguer que tenen com a finalitat social la defensa de la llengua i la cultura catalanes.

Les tres institucions que formen LLULL arregen més de 30.000 socis, i amb aquesta federació s'han convertit en cura de les organitzacions culturals de més potencial de tot l'estat, i probablement de tot Europa.

Festes de Sant Jaume-Santanyí 1990

Entre els actes a celebrar aquesta edició d'enguany volem destacar:

Divendres, dia 20

- A les 22'30.- Recital de MARIA DEL MAR BONET. Camp d'esports.

Dissabte, dia 21

- A les 19'00.- Inauguració de l'exposició de L'ESCO-LA TALLER DE MESTRES D'AIXA I DE MARGERS del C.I.M. Centre Cultura de «La Caixa».

- A les 19'30.- Inauguració de la Casa de Cultura del XIII Certamen de Pintura i Dibuix «Vila de Santanyí» i entrega de premis.

- A les 20'00.- Presentació dels llibres: ELS NOSTRES NOMS DELS CARRERS de Miquel Barceló i Vidal i del primer tom de la col·lecció «SANT-ANYÍ». LA VILA DE SANTANYÍ I EL SEU TERME, 1391-1479 de Miquela Danús i Burguera, llicenciada en història. Parlament de Maria Barceló i Crespi, doctora en història i degana de la facultat de filosofia i lletres de la U.I.B. Biblioteca Municipal.

- A les 22'00.- Concert-Cloenda del II Curs Internacional de Música «Vila de Santanyí» a càrrec de la Banda Municipal amb col·laboració dels professors i dels alumnes participants en el curs. Plaça Major.

- A les 23'00.- Verbena amb CLIPERS, AQUA VITAE i ANCORAX. Camp d'esports.

Dimarts, dia 24

- A les 23'00.- Verbena amb TENNESSEE, ORQUESTRA MANHATAN i AQUARIOS CON NINO AZORÍN.

Dimecres, dia 25

- A les 12'00.- Presentació del llibre «CITA A LA RIBA» de Miquel Oliver i Bauçà, guanyador del V Certamen de poesia «Bernat Vidal i Tomàs». Sala d'actes de l'Ajuntament.

- A les 22'00.- Representació de l'obra de teatre «JUBILAT VE DE JUBILEU» per la companyia de Xesc Forteza. Camp d'esports.

«Actuació de Ma Maria del Mar Bonet, un dels esdeveniments més notables de les festes»

NOTA

Apunt d'entrar els originals de la revista a la impremta hem sabut que, després d'estar 11 anys a Calonge com a Superiora de la Comunitat de les monges, ha estat destinada a So'n Servera Sor Antònia Ferrer. Tot una gran persona, de moltes qualitats. Calonge li restarà sempre agraïda. El seu record ha entrat dins la nostra petita i gran història. Fou la primera superiora del Convent, convertit en Residència de Monges Majors on hi ha deixat el seu bon gust.

En nom dels calongins sols em resta dir: Moltes gràcies, Sor Antònia.

Entrevista a

Miquel «Ganxo»

En Miquel ganxo ha vingut a descansar uns dies a ca seva, i entre descans i assaig, hem trobat un foradet per fer una xerradeta amb ell perquè ens contàs allò que fa. Aquí teniu sa conversa:

-Miquel, ¿com i quan va sortir sa idea de fer un grup musical?

-Realment es grup nostre no és musical; és un grup de teatre-pop...

-Però... feis música... o millor, actua música.

-Lo que feim son «play-backs» dels anys setanta o seixanta a distintes revolucions de ses normals. Per exemple, si un disc és de trenta ho feim a quaranta revolucions.

-O sigui que empraus «play-back» a ses vostres actuacions?

-Sí, sí, sempre és «play-back». Noltros no feim música.

-I això de DIABETICAS ACELERADAS d'on p... el vàreu treure?

-Bé, fa devers un any que jo estic dins es grup, però està format des de fa cinc o sis anys, començant a actuar per reformatoris, etc. I es nom ve que dos des components d'abans, eren diabètics. I se'l posaren perquè lis paresqué divertit.

-Jo me pensava que es grup s'havia format quan tu entraves...

-No, no. Relament té una formació nova, com en Toni de «Peor Imposible». Ell i jo som nous però ets altres tres ja duen un parell d'anys dins es grup.

-Parlem des moment que tu entraves a DIABETICAS ACELERA-

DAS. Supòs que haguéreu de tocar a portes per intentar actuar o enregistrar un disc... Haguéreu de tocar-ne moltes?

-No. DIABETICAS des de fa dos anys, tenia uns contactes a Madrid, encara que es més importants s'han aconseguit enguany. Des de que jo hi he entrat, hem actuat a Dhraa, a sa festa des grup editorial Z a Palma. A part de tot això, en Toni Sociés de «peor» també coneix moltíssima gent. També coneixem Na Rossi de Palma.

Amb lo de n'Alaska va ser casualitat, va venir a un des nostros espectacles i tornà com a loca. «Vos estim», «vos estim» mos deia i després contactàrem amb sa seva mànager. I aquesta senyora mos ha aficat dins s'agència, o sigui que si qualcú mos vol contractar ha de parlar amb sos representants que tenim. Ara, noltros, ja no anam a tocar a cap porta.

-En una paraula, ja teniu un bon «catxé».

-Sí. Hem actuat a sa presentació de sa pel·lícula «Atame» de n'Almodóvar; també a sa presentació de sa revista «ID» de Londres, a sa presentació des nou disc de n'Alaska. També hem sortit a sa televisió: dues vegades a «Viva el espectáculo» i una a «El salero». També a nes programa «Plàstic» de Barcelona.

-A es programa de TV, ¿vos oferrreu voltros o vos vengueren a cercar?

-Quan tens un mànager no t'has d'oferir, tu estàs dins s'agència i ells t'aconsegueixen actuacions.

-Sí, és clar que si tens una persona específica tu no fas res en relació a aquests temes, però lo que volia saber és que si sa vostra mànager vos oferia a es programes per donar-vos a conèixer o, en canvi, dins certs cercles de Madrid ja éreu coneguts.

-«Diabéticas» va anar a «Viva el espectáculo» a fer una prova a sa qual hi havia moltíssima gent. I ens triaren. Havíem de fer un contracte per sis mesos, però a es final sa mànager va trobar que eren pocs duros i just vàrem fer tres actuacions.

-Quin tipus de seguidors teniu?

-Noltros tenim un públic molt ample, des d'adol·lescents fins a mestresses de casa. Lo que feim és un espectacle per a tots es públics, inclús se podria fer perfectament a Calonge. Ara record que un any ho vaig proposar però sa cosa no se va fer.

-Ja que fa un poquet que has xerrat de n'Almodóvar... ¿és veritat que heu de fer una pel·lícula amb ell?

-No se pot dir (respon amb cara polissona)

-S'han sentit rumors, al manco...

-Rumors.. rumors... Ja hem fet molt amb haver actuat a sa presentació de sa pel·lícula i ara hi havia un projecte d'anar a New York amb ell per a sa presentació de sa

JAIME MONSERRAT BARCELO

FOTO ESTUDIO Y REPORTAJES

FOTOS CARNET, FOTO INDUSTRIAL
Y ALTRES

C/. Santuari, 88
Teléfono 581156
07200 - FELANITX

MALLORCA

CLUB TROPICANA
CALAS DE MALLORCA

pel·lícula allà, però a la fi no sé si per manca de pressupost, però no hi anam. Però en Pedro mos va dir que si hi havia d'anar qualcú seríem noltros. Mira, a mi particularment me va dir «sempre tendreu un raconet a sa meua pel·lícula», però això té moltes interpretacions.

-Com anau d'actuacions per aquest estiu?

-Hi ha coses molt fortes però que no són segures. Lo que ja és segur és sa gira amb n'Alaska per tot es país. També, dia 22 de juny hem d'actuar amb Boy George i n'Alaska amb Fangoria a Barcelona.

-Actuar amb aquesta gent ha de ser un rodatge al·lucinant?

-Realment ho és.

-Teniu pensat enregistrar qualque disc?

-Amb «Diabéticas» teníem una oferta de promoció però sa cosa està un poc aturada. Però també estic dins un altre grup que se diu «Replicante» i volem fer una maqueta per veure si podem enregistrar.

-Com definiríeu sa vostra música?

-Amb «Diabéticas» feim de tot des de Pimpinela, Las Grecas, Los Pecos... M' del Mar Bonet. No mos importa es tipus de música; primerament hem perdut completament es sentit des ridícul, i a partir d'aquí feim un espectacle per a divertir.

-Tu que vius a cavall entre Madrid i Palma ¿quines diferències hi trobes?

-Madrid és molt «heavy», molt «cutre». Allà sa vida nocturna te fa reviscolar, no és com Barcelona que m'avorreix molt. I ses diferències són que a Ciutat s'hi viu i bé; en canvi a Madrid just se viu.

-Però, no hi ha molts «niños pijos»?

-Crec que n'hi ha més a ciutat.

-Passarem a uns altres temes, deixant un poc de costat es tema de sa música...

-Fa uns mesos que està de moda que es famosos facin slogans contra sa droga, què trobes?

-¿Propaganda contra sa droga?

-Sí, sobretot a sa ràdio.

-Realment se n'ha de fer. Jo pens que qui se fica dins aquest món és perquè ho vol fer. Jo ho tenc molt clar, si se moren tant me fa.

-Supòs que també sentires es «re-bumbori» que hi hagué arrel des tema de Mondragó...

-És clar que sí; crec que així com estan anant ses coses, esser ecologista o verd serà una necessitat. Sa persona, com qualsevol animal, té instint de supervivència i s'homo haurà d'arribar al fons si vol conservar tot allò que és seu.

-Ara te diré uns quants noms i voldria que me donassis el significat que tenen per a tu:

DIABÉTICAS ACERLERAS - Estic amb elles

ROSSI DE PALMA - Una fada molt «madrina»

ALASKA - T'estimo

ALMODÓVAR - Confiam amb tu.

MÚSICA - Per què no?

DISC - Tant de bo!

MADRID - A estones... però sí.

MALLORCA - Why not? (per què no?)

CALONGE - For ever (per sempre més)

FELIPE GONZÁLEZ - El recolz... Rectific: n'hi ha de pitjors.

GABRIEL CANYELLES - No ho sé... no ho sé.

HISENDA - Què és això?

I ara per acabar, què diries als Calongins, que no haguessis tengut ocasió de dir-lis.

-Que els estimo molt a tots... bé... sí. I esper que mos contractin per ses festes de Sant Miquel qualque any.

-No mos arriba es pressupost...

-Si fos per jo vendria de franc, però som cinc i s'altra gent no té res a veure amb Calonge.

Voldria desitjar-vos molta sort amb aquesta revista, DIES I COSES... se diu això, no? Perdonau-me és que sempre m'equivoc amb s'altre que hi havia a Santanyí.

Nosaltres, tots es Calongins, i especialment es que feim DIES I COSES també te desitjam tota sa sort del món, tant amb «Diabéticas Aceleradas» com amb «Replicantes» i tant de bo qualque dia ens trobàssim a sa nostra bústia un disc teu. Endavant.

**PERRUQUERIA
UNISEX**

**OBERT DE DIMARTS A DIJOURS HORABAIXES
I DIVENDRES I DESSABTE TOT EL DIA**

Tel. 65 82 20

Ca'n Roca, 13 - 07669 Calonge (Santanyí)

FLOC
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

**HOMES
I
DONES**

**TRACTAMENT DE
ACNE JUVENIL**

Carrer Nou, 53 - Tel. 65.08.25
07630 CAMPOS

Es coix de Sa Torre

«Farà cent anys que seré mort i encara parlaran de mi»

Aquesta era una expressió que l'amo en Tomeu solia dir els darrers anys de la seva vida als homes de Calonge amb que es trobava pels casinos on tantes vegades, temps enrera, havia portat el seu fill petit, Tomeu, perquè cantàs damunt ses taules.

L'amo En Tomeu Roig Adrover, es coix de Sa Torre, va néixer a una casa anomenada Sa Torre, l'any 1895. Als quatre anys i degut a la malaltia de la polio, malaltia en aquell temps incurable, va quedar baldat de les cames i, com molta gent recordarà, caminava malament, ajudant-se amb bastons.

Fou per per aquesta raó pel que va treballar com a mosset del sabateret de s'Horta amb l'amo En Pep Josep. D'aquest temps es conta que un dia el sabateret les va enviar a matines a les 7 i mitja i que ell i en Pep Josep varen haver d'esperar fins a les 12 de la nit dins l'església de S'Horta; anys després l'amo en Tomeu recordava aquest fet amb una glosa al seu amic Pep Josep quan aquest li tirà una pedra al seu carro. La glosa deia així:

«No me venguis en pamplines
Pep no m'has d'apedregar
no te'n recordes germà
que ens varen enviar
devers les 7 a matines».

L'amo en Tomeu sempre va ésser un home agradable i mai va demostrar que es trobava de mal humor,

això sí, sempre deia la darrera a la gent que el picava.

Es va casar amb Na Margalida Barceló Bonet, filla de Mestre Pep de ca s'Ermítà de S'Alqueria Blanca, anaren a viure a Ca's Sabater i varen tenir 6 filles i tres fills, en aquella casa visqueren els temps de fam i penúries i va treballar de sabater, fuster i arreglant montures pels cavalls.

Es coix de Sa Torre va ésser sempre molt bo per a fer cançons i gloses i totes elles anaven adreçades a una o altra persona; D'entre elles hem volgut assenyalar una sèrie que resulten simpàtiques i divertides.

Un dia que l'amo En Tomeu venia de Porto Colom es va trobar amb quatre capellans que anaven amb un cotxe (un dels primers de la comarca) i els va dir:

«En Jesucrist són germans
creat d'una mà divina
molt m'agrada sa doctrina
perquè ensenya i encamina
d'ésser uns bons cristians
però això de capellans
que pedriquen tots els Sants
i acaben amb la bassina
compreu cotxos i benzina
dels doblers dels ignorants»

Una altra vegada que en Banús, el barber d'Es Carritxó, no li tornava el canvi l'amo En Tomeu li va compondre la següent cançó:

«A tú et diven en Banús
de devers Son Barceló
i afaites a n'es Carritxó
i d'un estern fas abús
no em facis el cus-cus
que jo no som cap quissó
tú m'has fet coneixedor
que ets pardal que no pots pus».

L'amo en Tomeu va morir quan tenia 71 anys i fins els darrers moments va demostrar la seva vitalitat i el seu humor.

Tal com ell deia sempre serà recordat no sols pels seus, sinó per tota la gent de Calonge i els voltants, als que va animar amb les seves gloses quan passejava amb el seu carro.

Martina Ramis i Bennàsar.

BOTIGA CA'N POLLA

tel. 657045
Calonge

Conselleria d'Olivs Públiques i Ordenació
del Territori - Direcció General del
Medi Ambient

Campanya de Normalització Lingüística

CONVOCAREN INICIALMENT LA CAMPANYA:
EL GOVERN BALEAR
EL CONSELL INSULAR DE MALLORCA
EL CONSELL INSULAR DE MENORCA
EL CONSELL INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA
L'AJUNTAMENT DE PALMA

S'HI HAN ADHERIT(en data 15 de juny de 1990):

LA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS
ELS AJUNTAMENTS

Ajuntament d'Alaior
 Ajuntament d'Alaró
 Ajuntament d'Algaida
 Ajuntament d'Andratx
 Ajuntament d'Ariany
 Ajuntament d'Artà
 Ajuntament de Bunissalem
 Ajuntament de Bunyola
 Ajuntament de Calvià
 Ajuntament de Campanet

Ajuntament de Campos
 Ajuntament des Castell
 Ajuntament de Ciutadella
 Ajuntament de Costitx
 Ajuntament d'Eivissa
 Ajuntament d'Esporles
 Ajuntament de Felanitx
 Ajuntament de Ferreries
 Ajuntament de Formentera
 Ajuntament de Fornalutx

Ajuntament d'Inca
 Ajuntament de Lloret de Vistalegre
 Ajuntament de Lloseta
 Ajuntament de Llubi
 Ajuntament de Lluçmajor
 Ajuntament de Manacor
 Ajuntament de Mancor de la Vall
 Ajuntament de Maó
 Ajuntament de Maria de la Salut
 Ajuntament de Montuiri
 Ajuntament de Petra

Ajuntament de Sa Pobla
 Ajuntament de Pollença
 Ajuntament de Porreres
 Ajuntament de Puigpunyent
 Ajuntament de Sant Antoni Abat
 Ajuntament de Sant Joan
 Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar
 Ajuntament de Santa Maria del Camí
 Ajuntament de Santanyí
 Ajuntament de Son Servera
 Ajuntament de Sòller

ELS PARTITS POLÍTICS
 Partit Popular (PP)
 Partit Socialista Obrer Espanyol (FSB-PSOE)
 Partit Socialista de Mallorca (PSM)
 Unió Mallorquina (UM)
 Centre Democràtic i Social (CDS)
 Entesa de l'Esquerra de Menorca (EEM)
 Grup Parlamentari Mixt
 Esquerra Unida
 Unió Balear

ELS COL·LEGIS PROFESSIONALS
 Col·legi Oficial d'Administradors de Finques
 Col·legi Oficial d'Advocats de Balears
 Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Balears
 Col·legi Oficial d'Enginyers de Camins, Canals i Ports
 Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Balears
 Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears
 Col·legi Oficial de Psicòlegs de Balears
 Il·lustre Col·legi Notarial de Balears

ELS SINDICATS
 Confederació Sindical de Comissions
 Obreres de les Illes Balears (CC.OO.)

ELS CENTRES D'ENSENYAMENT:

Departament de Filologia Catalana i Lingüística General. UIB
 Institut de Batxillerat Santa Maria d'Eivissa. EIVISSA
 Institut de Batxillerat Berenguer d'Anoia. INCA
 Institut de Batxillerat Maria Antònia Salvà. LLUCMAJOR
 Institut de Batxillerat Joan Ramis i Ramis. MAÓ
 Institut de Batxillerat Antoni Maura. PALMA
 Institut de Batxillerat Guillem Sagrera. PALMA
 Institut de Batxillerat Joan Alcover. PALMA
 Institut de Batxillerat núm. 6, Camp Redó. PALMA
 Institut de Batxillerat Guillem Cifre de Colònia. POLLENÇA
 Institut de Batxillerat Can Peü Blanc. SA POBLA
 Institut de Batxillerat Quantó de Portmany.
 SANT ANTONI DE PORTMANY (EIVISSA)
 Institut de Batxillerat Guillem Colom Casanovas. SOLLER
 Institut de Formació Professional San Juan Bosco. CIUTADELLA
 Institut de Formació Professional Isidor Macabich. EIVISSA
 Institut de Formació Professional Llorenç M. Duran. INCA
 Institut de Formació Professional Francesc de B. Moll. PALMA
 Col·legi d'EGB Sant Salvador. ARTÀ
 Col·legi La Immaculada. PALMA
 Col·legi Pedro Poveda. PALMA
 Col·legi Guillem Mesquida. Sa Indioteria. PALMA
 Col·legi Públic Comas Camps. ALAIOR
 Col·legi Públic Sant Bartomeu. ALARÓ
 Col·legi Públic Es Vinyet. ANDRATX
 Col·legi Públic BÜGER
 Col·legi Públic CAMPANET

Col·legi Públic Mare de Déu del Toro. CIUTADELLA
 Col·legi Públic Joan Benejam. CIUTADELLA
 Col·legi Públic Es Porxo. DELÀ
 Col·legi Públic Comarcal. SANT RAFAEL (EIVISSA)
 Col·legi Públic Ntra. Sra. de Jesús. EIVISSA
 Col·legi Públic Puig d'en Valls. EIVISSA
 Col·legi Públic Es Vedrà. EIVISSA
 Col·legi Públic Sa Torre. MANACOR
 Col·legi Públic Verge de Gràcia. MAÓ
 Col·legi Públic Joan Mas i Verd. MONTUIRI
 Col·legi Públic Ciutat de Màlaga. PALMA
 Col·legi Públic Gabriel Alzamora López. PALMA
 Col·legi Públic Sant Jordi. PALMA
 Col·legi Públic Santa Maria. PALMA
 Col·legi Públic Son Ferriol. PALMA
 Col·legi Públic Costa i Llobera. POLLENÇA
 Col·legi Públic Joan Mas. POLLENÇA
 Col·legi Públic SANT JOAN
 Col·legi Públic SANT LLORENÇ DES CARDASSAR
 Col·legi Públic SANTANYÍ
 Col·legi Públic Santa Ponça-Galatxó. SANTA PONÇA
 Col·legi Públic Comarcal Es Puxet. SELVA
 Col·legi Públic Comarcal Jaume Fomaris. SON SERVERA
 Col·legi Públic Nicolau Calafat. VALLDEMOSSA
 Col·legi Públic VILAFRANCA DE BONANY
 Escola Mata de Junc
 Centre de Preescolar Antoni Maura. MANACOR

ELS COL·LECTIUS I ENTITATS

Associació Il·lenca per a la Renovació Educativa (A.I.R.E.)
 Centre Cultural de Felanitx
 Convergència de Joves Independents

Escola d'Esplai. PALMA
 Escolania de Lluç
 Grup Folkloric Castell de Sant Felip. MENORCA

IFEBAL, Institució Ferial de Balears
 Institut d'Estudis Balearics
 Patronat Municipal D'Escoles d'Infants. PALMA

La llengua,
 feina
 de tots

TOTS ELS CIUTADANS DE LES BALEARS HI SÓN CONVOCATS
INDIVIDUALMENT I COL·LECTIVAMENT.
ADREÇAU LES ADHESIONS AL SECRETARIAT DE LA CAMPANYA.
Sant Miquel, 18, 2^{on}. 07002 Palma. Tel: 71 75 03. Fax: 72 06 50

La nostra gent

Bartomeu Binimelis i Garí, En Tomeu «Pep-ferrer»

Si qualche vegada sou convidats a participar d'un tiberi allà a on es menjarà un arrosset de peix, o llagosta amb salsa o costelles torrades, o una caragolada, o quasi qual-sevol cosa; i vos diven que el cuiner serà en Tomeu «Pep Ferrer», i si sou afeccionats al bon menjar, estau de sort, teniu la garantia de poder pegar una bona panxada i només heu d'estar alerta, a no saber aturar-vos en el moment que la prudència alimentària aconsella, i a menjar més del compte. I és que, en Tomeu, té la mà beneïda per fer bons menjars, coneix els secrets per delectar el paladar. Cada detall és important, des de tenir una matèria prima de primera qualitat, el vi apropiat, unes bones olives,... tot en el seu punt.

En vista d'això pareix que en Bartomeu Binimelis de can Pep Ferrer tenguí la professió de cuinar. Idò no, la seva dedicació a l'art de la cuina li ve perquè li agrada donar-se gust i també el donar-ne als seus amics, perquè el seu vertader ofici és l'ofici de Sant Pere, pescador. Bona part de la seva vida la passa a la mar i mirant sovint a llevant o tramuntana per endevinar si hi haurà bonança i que la

maror no el trobi desprevingut. És el patró de la seva pròpia barca i per això entre els seus amics l'anomenen «El Patró».

Viu a Cala Llonga, a la Cala Llonga tradicional dels mollets i de les barraques de barca allà a on es construïren les primitives casetes dels primers moradors de Cala d'Or i que els pagesos calongins solien aprofitar per anar a estar una setmana a la vorera de mar una vegada acabades les masses.

És una vetllada clara d'estiu, a Cala Llonga hi ha calma, només es sent de tant en tant el renouet dels pals dels velers amarrats a l'altra vorera. Un llautet que deu venir de

calar o de mirar si agafa qualche raó entra, tira, fins al fons de la cala. D'un tros avall puja la bona olor del peix que l'amo en Gabriel i sa madona de Son Reus torren per sopar. Nosaltres xerrem amb en Tomeu a la fresca a la porxada de ca seva. Una porxada que a l'igual que tota la casa mena cuidada exquisitament la dona den Tomeu, na Maria de Can Roca.

-I quan vares començar a fer feina per la mar?

-Vaig néixer a Calonge, allà a on ha estat sempre ca nostra. Es meu padrí, per part de ma mare nomia Pep i feia de ferrer i per això a ca nostra mos diven de can «Pep ferrer». Mon pare era de can «Devertit». De jove

vaig fer diferents castes de feina per ca nostra, inclús vaig fer una temporada de picapedrer amb en Toni Mel quan feien sa casa de Las Almenas. Es servici el vaig fer forçós, a Infanteria de Marina i durant un temps me destinaren a Madrid.

-I quan vares començar a fer feina per la mar?

-De sempre havíem tengut barca i adesiara anàvem a pescar, però va esser quan me varen llicenciar que me vaig dedicar a la feina per la mar d'una manera professional.

-Com era Cala Llonga quan tu començaren a venir-hi?

-Llavors era molt diferent d'ara. Vaig començar a venir-hi amb es conco en Jaume des Molí i amb l'amo en Rafel Blonquet que tenien una caseta aquí dalt. Debàixàvem amb un carretonet i un cavallet i més endavant amb un Citroen. Passàvem es dissabte i es diumenge i pescàvem i bulitxàvem. Teníem peix per menjar.

-Ha havia cases per aquí?

-Un parell, també hi havia, me pareix, que eren onze barraques de barca, totes fetes en nom des padrí, son pare de ma mare, a ca nostra me pareix que tenim es papers d'aquestes barraques.

-I barques?

-Hi havia sa des padrí. Sa de l'amo en Tomeu de Sa

Mestre, de l'amo en Francesc Sart, sa des sogre i també en tenia una l'amo en Tomeu Peraire. Més tard en va dur una l'amo En Nadal Reus i poques més.

-I la mar com estava?

-Hi havia molt poca aigua. A cada part hi havia un canallet que l'hi deien es canal i per allà, si la mar anava un poc plena, podies pujar fins a ses jonqueres amb una pastera, perquè una pastera cala quatre dits, perquè sinó no passaves.

-Per aquestes jonqueres no hi havia aucells marins?

-Fotges, qualche fotja, a sa temporada en s'hivern venien ànneres, molts de secalls i també d'aquells blaus que es diuen martinets, més per fora hi havia cadafets, però ja fa temps que no n'hi ha, s'han abolit completament es cada-fets, fa estona que no n'hi ha cap.

-Record aquell temps en què quasi tots els calongins anàvem a les festes de Cala d'Or i que teníeu una barca grossa, que era la que portava la Mare de Déu en la processó per la mar.

-A n'aquesta barca la mos varen fer a Alcúdia per propi encàrrec. Tenia onze metres i li posàrem el nom de Santa Maria del Mar. Durant una partida d'anys la destinàrem a fer excursions per la mar amb els turistes. Més endavant la vàrem utilitzar per pescar fins que la vàrem vendre. A hores d'ara aquesta barca és a fora, devers Múrcia, pel Mar Menor.

-I ara quina barca teniu?

-Un llaüt de quaranta-dos pams que se diu Cala Llonga.

-Surts tot-sol a pescar?

-No, som jo i es meu germà Pep

-Quines són les vostres arts de pesca?

-Pescam llagosta, quan no

hi ha veda, es temps de llampuga pescam llampuga i s'altre temps calam ses xarxes.

-Com se pesca sa llagosta?

-Altre temps calàvem nanses però ara ho feim amb xarxes aposta. Les calam s'horabaixa i el sen demà dematí mos aixecam a les quatre i mitja des matí, a fi d'esser a trenc d'alba a sa pesquera, treim ses xarxes i tornam cap a terra.

-I la llampuga?

-En començar sa temporada posam uns capcers, que són uns suros grossos amarrats a uns pedrals. Aquests capcers estan a lloc a on hi ha des de noranta a set o vuit-cents metres d'aigua. Per pescar sa llampuga tenim una llampuguera que és una espècie de xarxa que s'enrevolta a s'esbart de ses llampugues, vas cobrant de cada cap fins a ses llampugues van a caure a dins una màniga.

-Quines són les temporades de cada una d'aquestes espècies?

-Per pescar llagosta hi ha un temps de veda, només en poden pescar des del primer de març fins al final d'agost.

A sa llampuga no hi ha veda però només hi ha llampugues una temporada que sol començar a finals d'agost, fins que s'acaba.

-Heu fet pescades grosses?

-Molt grosses no, però qualche vegada hem duit quatre o cinc-cents quilos de llampuga. L'any passat vàrem agafar un pelegrí que devia pesar cent quilos o més.

-I temporals enmig de mar?

-Mal temps sí, però temporal, temporal enmig de mar no. Noltros vàrem pescar nou o deu anys per Cabrera i a vegades haviem de retrasar un dia o mig la tornada per mor del mal temps.

-Quan anam per terra sempre tenim alguna fita, portell o casa per orientar-nos i saber allà a on ens trobam. Però a la mar no hi ha res de tot això, tot és igual. Com vos arreglau per saber allà a on teniu la xarxa o a on hi ha la pesquera?

-Tenim uns punts de referència a terra que quan estam un en dret de s'altre

mos fan saber allà a on som. Hi ha es Puig de Sant Salvador, Es Castell, es fars de Porto Colom i de Porto Petro, diferents putxos o coves que serveixen per orientar-mos.

-Ara i per acabar, i com que abans ja hem dit que eres un bon cuiner, una pregunta curiosa. Si tenies el Rei a dinar, que li faries?

Aquí en Tomeu dubta, però na Maria que més que ningú coneix les habilitats culinàries del seu home respon.

-Llagosta i un anfós al forn.

Vet aquí la xerrada que hem tingut amb en Tomeu. Ell és un home que sense tenir una ambició desmesurada per les grans ganàncies sap cercar el caire bo de les coses. Sap viure i sembla feliç amb el que té i encara que visqui a Cala d'Or, és amb els ambients senzills i casolans allà a on es troba bé. Es calongí com el que més.

Marc

Notes sobre el parlar de Calonge

Per Cosme Aguiló

El poblet de Calonge, situat a l'extrem nord del terme de Santanyí, és especialment interessant per la manera de parlar dels seus habitants, netament diferenciada de la de la resta dels moradors dels antics nuclis urbans del municipi. No hi ha dubte que el fet diferencial de la parla dels calongins és imputable a l'expansió, i de vegades adaptació, d'alguns trets característics de llenguatge dels felanitxers. Amb aquesta breu nota, que no és un estudi fet a consciència, sinó que és producte d'algunes observacions esparses, realitzades sense massa pretensions, intentaré aproximar-me a alguns punts on el llenguatge calongí s'ha distanciat del de la seva «metròpoli» de Santanyí, i ara gravita, encara que sols sigui parcialment, dins l'òrbita lingüística felanitxera. Alguns d'aquests punts són compartits amb altres poblacions que administrativament, i comercial, depenen de Felanitx, com S'Horta, Es Carritxó, Cas Concos, etc. Precisament crec que la raó d'aquesta inclinació felanitxera dels calongins l'hem de cercar en l'atractiu que, com a àrea comercial, ha tingut sempre Felanitx per als seus pobles veïns. Els calongins acudien —i acudeixen encara ara— regularment, al mercat dominical de la vila més gran, cap del terme fronterer. La comoditat que, a l'hora de comprar, ofereix un mercat ben proveït, deu ésser el factor essencial que fa decidir els calongins a orientar els seus desplaçaments comercials envers la via del nord. Hi ajuda també el seu emplaçament, tocant la ratlla del finis terrae del terme, a mig camí, si fa no fa, entre les dues viles. Amb tot i amb això, sembla que ara s'està produint entre els més joves un cert anivellament del llenguatge que apunta cap a Santanyí, afavorit potser per la intensificació de les comunicacions amb aquesta població. (Els calongins són fervorosos seguidors de l'equip de futbol santanyíner). Un vell informador curiàblanquer, que ha detectat aquests canvis, em deia no fa gaire que els calongins s'han «desavesat» molt, quant a la seva forma de xerrar.

Casera, buc de canyes per protegir els arbres joves dels animals

I això tenint en compte que algunes de les particularitats lèxiques felanitxeres, s'han projectat fins a S'Alqueria Blanca, constituint aquest poble el seu límit expansiu meridional, i ho han fet potser també per la via del comerç, directament des de Felanitx, o bé a través dels contactes amb els calongins.

Els trets que analitzarem pertanyen als camps de la fonètica i, majoritàriament, del lèxic. Vegem-los a continuació.

1. Observem en primer lloc un

aspecte del calongí que per a qualsevol habitant de la resta del terme constitueix sense dubte la nota més fàcilment observable.

1.1. La /l/ apical, pròpia de Felanitx, i sensiblement igual a la castellana, és l'única que coneixen els calongins, encara que té més ressonància quan és geminada: *allot*, *hatle*, pron. *batle*, *mèrlera*, pron. *mèllera*, o a final de paraula, *mul*, *animal*, *mel*. Calonge constitueix, cap al migjorn, la localitat extrema de l'expansió d'aquest so, compartit també pels pobles veïnats, ja dins el terme de Felanitx.

1.2. Una altra particularitat fonètica calongina és la pronúncia de la conjunció disjuntiva *o*, que es realitza com /o/ tancada i no oberta com a la resta del terme: quatre *o* cinc, això *o* allò. És coincident amb la parla dels menorquins. No conec, però, l'abast del tret a l'illa.

2. Vegem ara alguns mots que coneixen una solució idèntica o semblant a Felanitx i diferent a la resta de pobles de Santanyí.

2.1. *Barrela*, «barrera». A ambdues poblacions té connotacions de parlar rústic. Ha sofert dissimilació de les seves consonants líquides.

2.2. *Bassot* «depòsit d'aigua ocasional en un carrer, camí». Compartit amb la resta de l'illa. A Santanyí *bassal*.

2.3. *Bou* «pinya closa». A Sant. i S'Al. Bl. *bè*. A d'altres llocs *xot*, *mè*, etc.

2.4. *Escalera* «escala d'obra, és a dir fixa». Tant a Felanitx com a Calonge usat amb aquest significat. El mot *escala* es reserva per a les que són mòbils: *escala de gat*, *escala de peu*, etc.

2.5. *Estiraguissó*, *estragassó*, *estragassó*, «pèsol». Possiblement deu haver-hi més variants que són adaptacions del felanitxer *estrigassó*. No és desconegut *xitxero*, com a la resta del terme.

2.6. *Llosa*, «estri metàl·lic per a agafar ocells». A Sant. i S'Al. Bl. *petge*. A d'altres llocs *garbellat*, *trampa*, *sendet*, *molla*, etc. Conserva la /s/ intervocàlica. A Sant. llova designa un estri més arcaic, construït amb pedres planes i uti-

litzat amb la mateixa finalitat.

2.7. *Mè* «anyell de pocs dies». A Felanitx distingeixen entre *mé* i *anyell*, essent el darrer el de més edat. *Anyell* també s'usa a Calonge, mentre que *mè* és inusual a Sant. i S'Al. Bl.

2.8. *Pagofigo*, «ocell de l'espècie *Muscicapa striata balearica*». A Sant. i S'Al. Bl. *matamosques*. Davant l'estructura del mot *pagofigo* em sent temptat de pensar en alguna relíquia del parlar romànic anterior a la conquesta catalana.

2.9. *Retxa* «ratlla». Es pronunciat amb /e/ tancada com a Felanitx i no amb /e/ neutra com a la resta del terme.

2.10. *Ruegó* «rosegó». Ha perdut la /s/ intervocàlica, i ha tancat la seva /o/ àtona com a Felanitx, on també es coneix *revegó*. A Sant. i S'Al. Bl. *rovegó*.

2.11. *Xircolar* «eixarcolar», molt corrent a Felanitx. La palatal inicial ha fet tancar la primera vocal. *Encatravar* «entrecavar» propi de Sant. i S'Al. Bl. és inusual a Calonge.

3. Vegem ara algunes paraules calongines, pròpies també de Felanitx i de S'Al. Bl., que coneixen una solució diferent a Santanyí.

3.1. *Bolet de bou*, «bolet de l'espècie *Suillus granulatus*, o *S. bellini*. A Santanyí *esclata-sabates*, o menys correntment *esclatabutzes*.

3.2. *Bromejar*, (pronúncia africada *brometjar*), «preparar una pesquera tirant-hi menjar». A Sant. *brumejar* o *grumejar*, (pron. africanes).

3.3. *Eronella*, «oronella, ocell de l'espècie *Hirundo rustica*». La seva vocal inicial ha sofert dissimilació. A Santanyí *nonella*, i antigament *enonella*. (Cf. amb el nom d'ocell *noneta*).

3.4. *Esvellar*, (pronunciat *esveiar*), «tallar les branques velles d'un arbre». A Santanyí *esmotxar* que també s'usa a S'Al. Bl. al costat d'*esvellar*.

3.5. *Supiate*, «aigua, o una altra substància líquida, escampada per terra i trespolejada». A Santanyí *supissate*. Com altres mots de la

Llosa de pedra, precursora de la moderna llosa de ferro

contrada (*gomerate*, *bate*) té una extranya /e/ tancada posttònica final.

4. Paraules pròpies de Calonge i de S'Al. Bl. que coneixen una solució diferent a Felanitx i a la resta del terme de Santanyí, o bé hi són desconegudes.

4.1. *Matulló*, «mata petita en forma de revell». Registrat al DCVB s.v. *matullo*, com a propi del mallorquí.

4.2. ...d'en Puig, «varietat d'ametlla». Deu ser originària de Calonge, on hi ha el topònim *Na Puig*. El DCVB s.v. *ametlla* la registra a S'Al. Bl. A Santanyí es diu de l'engan.

5. Paraules pròpies de Calonge que coneixen una solució diferent a Felanitx i a la resta del terme santanyiner, o hi són desconegudes.

5.1. *Boleta peluda*, «bolet de l'espècie *Lactarius torminosus*». A Felanitx *esclata-sang pelut*, a S'Al. Bl. *pelud*, i a Sant. *pelova*.

5.2. *Cardell*, «varietat d'ametlla». No identificada.

5.3. *Casera*, «buc d'abelles». Com el mot *llosa*, conserva la /s/ intervocàlica. *Caera*, com a Felanitx i a la resta del terme, també hi és conegut, però de vegades es reserva per a designar un buc de fusta o de canyes que es posa als arbres joves per a protegir-los dels animals.

5.4. *Maria Mel*, «varietat d'ametlla». No identificada.

5.5. *Matacà*, «inac redonenc com el puny». Registrat al DCVB.

5.6. ...d'ullastre, (pron. *d'uiastre*), «varietat d'ametlla». A Sant. de l'ullastre. El DCVB descriu la *Metlla de N'Ullastre* com a pròpia d'Es Llombards.

Aquestes són les espigoladures que, d'una forma incidental, he pogut fer fins ara. Crec que qualcu amb una mica de tenacitat podria ampliar-les fàcilment. Com haureu vist, el lèxic pertany, d'una manera abassegadora, a l'esfera del llenguatge agrari, i a la flora o la fauna que tant hi van lligades. No resulta gens estrany en un poble que, com tants d'altres, només coneixia un sistema de vida basat en l'economia d'autosuficiència.

Santanyí, febrer del 1987

NOTA: Si els lectors troben alguna inexactitud, agrairé qualsevol informació en aquest sentit, especialment pel que fa referència al parlar propi de Felanitx.

Una realitat nacional amagada

La Independència de Catalunya (de Salzes a Guardamar, de Fraga fins a Maó) és un fet viable perquè la realitat nacional, d'actuació com a grup, es manté als nivells més quotidians del grup nacional català; per això la consciència nacional és ben recuperable a tots els nivells (de pensament explícit, de manifestació, de vot, etc.) dels quals ha estat erradicada per la constant pressió dels mitjans de comunicació, de l'ensenyament, de l'administració, de determinats sectors socials... al servei dels interessos colonials espanyols.

Les dades que aportam, que confirmen la frase procedent, són fruit d'una enquesta sociolingüística feta a Mallorca durant el 1986 (bàsicament (1)). (Indiquem, entre parèntesis, que mai no s'ha fet cap enquesta d'abast nacional català; les que s'han fet són locals, —per limitació del qui la feia o per interessos localistes de la Institució que l'encarregava: Generalitat de Catalunya, Consell Insular de Mallorca, etc.—, o bé són regionals: fetes fraccionant les Illes Balears, Catalunya, València, com a regions espanyoles: Foessa, etc.).

Destaquem en primer lloc que la comunitat lingüística catalana és la comunitat autòctona i majoritària de Mallorca: hi pertany un 75 % de la població adulta de Mallorca amb dret a vot (2); d'aquests, és a dir dels mallorquins, un 94 % són nascuts a Catalunya (per contra, del 25 % que constitueixen la població no catalanoparlant hi són nascuts un 20 %).

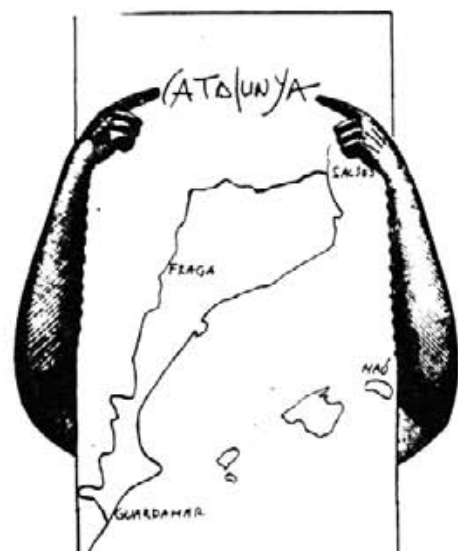
L'enquesta, al contrari de les enquestes sociolingüístiques que es fan habitualment, no estudia llengües (ni cap altra part del cos humà, ni cap entelèquia) sinó parlants que viuen en interrelació amb altres parlants. Per això l'enquesta mostra una realitat que fins ara havia estat, volgutament o no, amagada: l'existència de grups lingüístics (3) (i no de llengües parlades arbitràriament per una població amorfa, suposadament —i sovint volgu-

dament— espanyola).

Així es palesa una comunitat lingüística catalana que constitueix una societat sencera, amb una piràmide de població semblant a la d'altres nacions europees (però amb un grau d'instrucció molt baix), i amb un alt percentatge de població activa que té una certa capacitat de decisió a la feina (un 37 % de patrons, professionals, etc.), i una població no catalanoparlant que per la seva piràmide de població i distribució laboral irregulars difícilment poden ésser anomenats com a comunitat; es palesa una doble immigració: d'assalariats i eventuais 80 % i de treballadors amb un cert grau de decisió 20 %, la qual mostra un cert grau de colonialisme.

La comunitat lingüística catalana manté un alt grau de cohesió en les seves relacions, o dit altrament, els mallorquins desenvolupen bàsicament la seva vida social (relacions voluntàries) dins la seva societat, al marge dels forasters. Així, un 87 % són casats amb un/a catalanoparlant i també per a un 87 % el seu millor amic és catalanoparlant. A l'hora d'anar al cine, a les discoteques, al bar, a sopar a fora, a passejar els dies de festa o a veure o a practicar esports els mallorquins (considerant com a tals els catalanoparlants segons pròpia definició dels entrevistats) trien com a company una persona que parla en català en un percentatge que va del 80 % (cine) al 89 % (fer esport).

La manca d'ús públic i a nivells formals del català per part dels catalanoparlants s'explica per la pressió minoritzadora: bandejament del català a l'escola, construcció d'un espai mental espanyol a l'escola i als mitjans de comunicació...; un 68 % ha estat insultat o ha sentit insultar amb la frase «hable en español», i un 64 % amb «hable en cristiano», i fins i tot amb «no ladres», un 19 %; una distribució per edats assenyalava un augment d'insults a les edats de vint a quaranta anys en re-

lació a les altres edats, fet que mostra (junt amb tants altres) la inviabilitat de la identitat nacional catalana en el marc de la democràcia espanyola.

La Independència Nacional, viable per la realitat d'una comunitat lingüística catalana majoritària i cohesionada (encara que minoritzada i colonitzada), és d'altra banda condició indispensable per a la continuïtat i el desenvolupament (desminorització, desregionalització...) de Catalunya com a nació.

Una darrera dada per fer veure la informació que dona una enquesta sobre la realitat (i no sobre entelèquies) —impossible d'encabir en una comunicació de tres folis—: un 53 % dels mallorquins hauria volgut aprendre l'anglès com a segona llengua, un 15 % el francès i un 14 % el castellà; desig que dista molt de la política imperial actual.

Antoni Artigues
Primavera 1987

1.- (Sureda, Bernat, et aliter).- *Enquesta Sociolingüística a la població de Mallorca (Encarregada pel Consell Insular a la Universitat de les Illes Balears).- Mallorca: desembre 1986.- (Multicòpia).*

2.- *Una llei que impedia la consulta del padró per a estudis va fer que la mostra s'hagués de treure del cens electoral, la qual cosa deixa de banda la població menor d'edat i part de la població adulta.*

3.- *Aquesta afirmació, si no fos real, faria riure.*

Sant i Pau!

(planes a cura d'En Miquel Vallbona)

Cura't tu mateix (V) El règim associat

És un règim equilibrat i de bones associacions alimentàries, de manera que la digestió es fa més aviat, amb la qual cosa llavors tenim més temps de repòs digestiu durant el qual l'organisme pot treballar en la desintoxicació més intensament. El repòs digestiu de la nit s'aconsegueix allargar fins al migdia, si feim un des-dejuni de ràpida digestió, i que a més proporcioni a les cèl·lules, de forma quasi immediata, sucres per al consum en el treball del matí, a l'acabar el treball digestiu del migdia el cos disposa d'un altre descans digestiu per poder continuar amb la seva tasca de desintoxicació fins a l'hora de sopar.

DEMATÍ: DES-DEJUNI DE FRUITA FRESCA

Prendre fruita fresca, ben madura, alternant-la entre àcida, semi-àcida, dolça o neutra. És millor triar-ne just d'una classe per menjada; basta amb mig quilògram o manco. Es poden afegir uns pocs fruits secs dolços posats en remull mitja hora abans. Els làctics són suprimits. Els

molt dèbils, nerviosos, amb gastritis o enteritis, és millor que no prenguin fruita àcida.

AL MIGDIA: DINAR DE MIDONS O GREIXOS.

Aquesta menjada es compon de:

A.- Un començament o base de VERDURA CRUA, que hauria de ser la part més important de l'àpat (entre 100 i 200 grams). La verdura crua que es triï anirà d'acord amb la capacitat digestiva de cadascú. Verdures tendres com la lletuga, cogombre, i verdura semi-dura com la coliflor, pastenaga, col, nap, beterrada... Cal mastegar-ho sencer, però si no es disposa d'un bon barram, es pot picar o rallar, tenint esment d'ensalivar-ho tot bé. Cal evitar menjar cruu la ceba i l'all, i si alguna vegada es vol menjar cru, cal picar-ho i posar-ho una estona en remull perquè perdi les substàncies irritants. Una amanida es pot adobar amb un poc de nata fresca i oli i algunes olives desalades (millor negres) però mai amb res àcid ja que

interromp la digestió dels midons. La TOMÀTICA que se sol menjar amb ensalada, en realitat és una fruita àcida, i tant per ser fruita com per ser àcida és millor evitar-la en aquesta menjada. Es poden menjar ensalades de productes proteínics (les de la vesprada) quan la proteïna és de lleugera digestió (iogurt, quallada, formatge tendre...). A aquestes amanides també s'hi pot afegir qualsevol llavor germinada.

B.- Un aliment, amb MIDÒ CONCENTRAT, a base principalment de cereals, patates, castanyes, iuca, moniato... Per evitar l'excés d'acidificació que produeixen els cereals, proposam alternar els cereals amb la patata.

Els cereals se solen prendre o bé en forma de pa torrat (no cremat) o bé cuits amb aigua i secats al forn.

Les patates, ben cuites al vapor i amb poca aigua, o millor al fort. Cal llevar els ulls si ja en té, perquè aquests contenen un verí (solamina).

C.- Un aliment concentrat GREIX. Olives, oli (millor verge de primera premsada en fred, d'oliva o de gira-

JARDINERÍA

Es Creuer des Camins

Venda de plantes, montatje i
manteniment de jardins

Carretera Alq. Blanca
Cala Mondragó, Km. 3
ALQUERIA BLANCA

Domicili particular
C/. Mn. Antoni Pizà, 13
Tel. 83 72 52-05 S'HORTA

FORN I COMESTIBLES

ADROVER

Rafael Adrover 5 - Calonge

Tel. 657667

sol), mantega o alvocat, que acompanyarà o bé l'amanida o el midó. S'ha d'evitar encalenticar els greixos.

Aquesta menjada, (si es vol), pot anar acompanyada amb algunes verdures semicuites.

A LA VESPRADA: UNA MENJADA PROTEÍNICA

(És prererible no prendre aquest àpat massa tard per no perturbar el son) Està compost de:

VERDURES SEMI-CUITES. Es tracta de cuinar algunes verdures sense arribar a destruir llur propietats vitals. Millor fer-ho al vapor o cuinades ràpidament amb poca aigua. Basta amb 100 ò 200 grms. N'és excluïda la patata. Abans, o en lloc de verdures semi-cuites es pot menjar una ensalada de verdura crua.

- Triar un aliment proteínic: iogurt, quallada, formatge fresc diluït o formatge tendre, un o dos ous, nous (ametlles, avellanes, coco, alvocat,...).

També es poden fer sopars amb **FRUITA FRESCA, FRUITA SECA**, o un **LÀCTIC** de fàcil digestió (iogurt, quallada, quefir...) A aquest tipus de sopar s'hi pot afegir una verdura crua poc midonada, resultant una amanida de fruita i verdura molt soborosa, sobretot en l'estiu.

COM APROPAR-SE AL RÈGIM CEL-LULÒSIC?

El règim cel-lulòsic és un règim associat al qual li han llevat els aliments concentrats en **GLÚCIDS**, **LÍPIDS**, i **PROTEÏNES**. Això es pot suprimir a poc a poc. Per exemple,

anar suprimint els cereals i prendre el midó solament a base de fècula (patata, moniato...) que són concentrats.

Suprimir els concentrats en **GREIX** (oli, olives, mantega...) Llavors suprimir tots els concentrats de **MIDÓ** (així ja seriem al **RÈGIM CEL-LULÒSIC AMB PROTEÏNA**), i finalment, suprimir les **PROTEÏNES**.

Una altra manera de fer un pas intermig per arribar al **RÈGIM CEL-LULÒSIC** és fer el **RÈGIM ASSOCIAT EN DUES MENJADES**:

- S'allarga el dejuni nocturn fins al migdia, interrompint-lo amb una menjada a base de **FRUITES**.

- A la vesprada es va alternant la **MENJADA DE MIDONS** i **GREIX**, amb una **MENJADA PROTEÍNICA**.

R È G I M A S S O C I A T			
	MATÍ (8h-9h)	MIGDIA (12h-1h) MENJADA AMB MIDÓ I GREIX	VESPRADA (7.30h) MENJADA PROTEÍNICA.
DILLUNS	FRUITA FRESCA Ben madura, de la temporada.	VERDURA CRUA PASTES CUITES OLI o MANTEGA o NATA	VERDURA SEMI-CUITA FORMATGE FRESC o NOUS
DIMARTS	IDEM	VERDURA CRUA PATATES (o castanyes) OLI o MANTEGA o NATA	VERDURA SEMI-CUITA IOGURT o QUALLADA o FORMATGE FRESC.
DIMECRES	IDEM	VERDURA CRUA ARRÒS o PA o SEMOLA OLI o MANTEGA	FRUITA FRESCA (3/4) FRUITA SECA (1/4) QUALLADA o FORMATGE TENDRE
DIJOUS	IDEM	VERDURA CRUA PATATES (1/2) i LLEGUMS (1/2) OLI o MANTEGA	VERDURA SEMI-CUITA FORMATGE DE PASTA CUITA o IOGURT
DIVENDRES	IDEM	VERDURA CRUA ARRÒS o MILL o BLAT OLI o MIG ALVOCAT	VERDURA SEMI-CUITA OUS o FORMATGE TENDRE
DISSABTE	IDEM	VERDURA CRUA PATATES o CASTANYES MANTEGA o OLI	VERDURA SEMI-CUITA FORMATGE FRESC o IOGURT o NOUS
DIUMENGE	IDEM	VERDURA CRUA PASTÍS DE VERDURES o OLI o MANTEGA	FRUITA FRESCA (3/4) FRUITA SECA (1/4) QUALLADA o FORMATGE FRESC

16 ANYS LLUITANT PEL MEDI AMBIENT

G.O.B. Santanyí

Un altre espai natural amenaçat! S'Estalella

Entre Vallgornera i S'Estanyol, al litoral de Llucmajor, s'hi troba la possessió de S'Estalella, un dels indrets de la costa del migjorn de Mallorca que fins ara s'han salvat de la urbanització indiscriminada. S'Estalella és una gran possessió amb una garriga excepcional, coberta pins i savines, amb un litoral intacte, i amb uns valors ecològics tan evidents que fan figurar aquesta àrea als Inventaris d'Espais Naturals a protegir elaborats per ICONA, INESE i el Govern Balear.

ELS PLANS DE GESA

S'Estalella també és el lloc que GESA ha triat per ubicar-hi una nova central tèrmica per a la producció d'energia elèctrica, així com un port per a la descàrrega del combustible. Les justificacions que dona per a plantejar la construcció d'una nova central a Mallorca se basen en el fort augment de la demanda (6 % anual, segons les seves dades) i en el fet que la pròxima ampliació d'Es Murterar quedarà contra-restada pel desmantellament de Sant Joan de Déu.

La construcció de la central afectarà a una superfície d'un milió de metres quadrats i a un tram de litoral de 1.500 m.

UN IMPACTE AMBIENTAL DESMESURAT

Els impactes que causaria la construcció i funcionament de la central i del port annex serien molt forts. Com se sap, la producció d'energia elèctrica a partir de combustibles fòssils és una de les principals fonts de problemes ambientals a nivell mundial (contaminació de l'aire, pluges àcides, encalament de l'atmosfera,...) Quant al port, cal esmentar la contaminació marina i el canvi del règim de corrents de la zona. Tot això sense comptar la transformació radical de l'àrea, que passaria d'esser espai natural privilegiat a zona industrial.

LES RAONS DE LA NOSTRA OPOSICIÓ

La postura de la Coordinadora, integrada per una cinquantena d'entitats de tota índole (associacions, partits, col·lectius diversos...) és totalment contrària a la construcció d'una nova central tèrmica a Mallorca. No se tracta, per tant, de cercar un emplaçament alternatiu al que proposa GESA amb mires a una disminució de l'impacte, sinó de combatre les causes que fan augmentar la demanda energètica. La solució no és construir una nova central, sinó reduir un consum desbocat i alhora utilitzar energies alternatives menys contaminants (gas natural, per exemple) o no consumidores de

recursos esgotables (solar, eòlica). Redir el consum suposa canviar l'actual model de creixement econòmic basat en la contínua destrucció d'espais naturals per noves urbanitzacions; i, d'altra banda, fer una esforç seriós d'estalvi energètic mitjançant campanyes adreçades als consumidors.

TU TAMBÉ POTS AJUDAR A EVITAR EL DESASTRE

1) Estalvia tota l'energia que puguis, especialment de la més costosa de produir, que és l'elèctrica.

2) Prescindeix, si pots, de l'electricitat en la cuina i en la calefacció, i opta pel gas.

3) Substitueix les bombetes convencionals per fluorescentes o per bombetes de baix consum.

4) Atura tots els aparells que no estiguis utilitzant.

5) No compres electrodomèstics innecessaris, sofisticats o de consum abusiu.

6) Fixa't un objectiu realista, com per exemple reduir un 10 % del teu consum actual d'electricitat (fes atenció als rebuts de GESA, que te permetran comprovar l'eficàcia de les mesures d'estalvi)

*Divulga aquest tema entre les teves amistats, i envia una carta a la Conselleria d'Indústria del Govern Balear (Gran Via Asima, 4, 07009 PALMA), demanant que no s'aprovi la construcció de cap nova central tèrmica, ni a S'Estalella ni enlloc.

L'ESPORT ÉS COSA BONA

© 1988 COOB 92 S.A. TM

Luis Torreblanca, màxim golejador C.D. Cala D'Or

Nom i llinatges: LLUÍS TORREBLANCA RIOS

Data i lloc de naixement: 24-12-61 Navas (BARCELONA)

Demarcació: Mig

Equips: En el F.C. Barcelona dels infantils, al Barcelona At., Ibiza, Manacor, Poblenc, Gerona, Manacor i Cala D'Or.

- Anàlisi de sa campanya del Cala d'Or? que a final de sa lliga mantinguéssim es tercer
- Crec que ha estat molt bona, adhuc ningú se creia lloc que hem aconseguit. Realment la consider molt

bona.

- I es motius d'aquesta gran campanya quin són?

- Supòs que pes treball de s'equip, i, principalment, que hem mantingut es blocs durant tot l'any.

- Anàlisi de sa teva campanya persona?

- Crec que també ha estat bona, principalment perquè he marcat molts gols, cosa que no sol fer mai.

- A què es pot deure que hakis marcat tants gols? Tens més llibertat que en altres equips, o ha estat qüestió de sort?

- Pot esser ben bé que

sigui perquè tengui més llibertat que en altres equips i també hi ha influït sa sort. Supòs que deuen esser ratxes.

- A què es deu sa millora des teu joc de sa campanya passada a aquesta? Es dia que va venir el Manacor, molta gent deia que corries més aquell dia que durant tota sa lliga passada.

- Possiblement, com ja t'he dit abans, es deu a que tenc més llibertat de moviment que l'any passat en el Manacor. Precisament, quan vàrem venir a jugar aquí me posaren un home al damunt durant

HIPER D'OR

Torreblanca rebent el trofeu de mans del representant d'HIPER D'OR, Llorenç Escales

tot es partit i era molt difícil poder rebre pilotes en bones condicions.

- Els propers objectius tant personals com del club. Penses seguir en el Cala D'Or?

- De moment encara no he xerrat amb so President per sa meua renovació. Jo vaig firmar per una temporada, i no he tornat a xerrar amb ells. No sé... Ja

ho veurem.

- Però, que en penses tu? Penses seguir o tens altres objectius?

- Es objectius, futbolísticament, s'acabaren fa anys. Ara juc a futbol, més que res, per hobby. Supòs que seguiré en el Cala D'Or.

- Com a hobby no pots aspirar a molt més que a jugar en un equip punter

de tercera, per això, te sents a gust en el Cala D'Or?

- Sí. Jo ho tenc ben clar. Vull trobar un equip on pugui desenvolupar es meu futbol, es futbol que m'agrada. I no hi ha dubte que aquí, en el Cala D'Or ho he trobat, i per tant estic a gust aquí.

- Quin ídol futbolístic tens?

- Bé, actualment ningú. Però quan jugava en els equips inferiors del Barça, anava a veure jugar al Barça dels grans perquè hi jugava en Cruïff.

- Aquest any ha estat es que has marcat més gols, o tens qualche record personal?

- No, en categoria nacional aquest ha estat l'any que he marcat més gols.

C.D. Alqueria

Una temporada més, el C.D. Alqueria aconseguí el principal objectiu que se proposa ja fa uns quants anys, abans de cada lliga: la permanència.

I és que els afeccionats de S'Alqueria s'han hagut d'acostumar a sofrir. Cada any la història se repeteix; l'equip no sol deixar les darreres posicions durant la competició i, fins la darrera jornada, no se sap si se podrà salvar una categoria que de cada vegada és més difícil mantenir.

Per tant, la temporada passada ha resultat una continuació de les anteriors: fa sis anys seguits que l'equip queda amb negatius i a les portes del descens. Però si enguany no hi ha hagut sorpreses, sí hem de destacar —i això és novetat— la gran irregularitat que ha demostrat l'equip.

Les crítiques de l'afecció han apuntat, en gran mesura, cap al mal joc realitzat en el camp de «Sa Taulera», on l'espectacle presenciat no ha satisfet ningú.

Se podria dir que, l'Alqueria, actuant de local, tan sols ha disputat un partit convincent: el que va guanyar per 3-0 al Son Roca —equip que se va proclamar campió de la categoria—. En tot cas, els números ho diuen tot: mai s'havien guanyat tants pocs partits a S'Alqueria: quatre, mai s'havien perdut tants partits a «Sa Taulera»: vuit. Tampoco, en la història del club, mai s'havien encaixats aquests gols: vint-i-sis. Els punts que han volat de «Sa Teulera» han estat vint-i-un.

Però si l'equip ha mostrat el seu caire dolent a S'Alqueria, tot el contrari s'ha de dir si hem de parlar del seu joc i resultats fora del seu camp.

Com a visitant, l'Alqueria aconseguí cinc victòries, destacant les obtingudes a Campos (2-3) i a Cas Concos (0-4), no només pel marcadors, sinó també pel joc demostrat contra el dos màxims rivals de la categoria. En total se dugueren catorze punts de fora camp, fet només superat anteriorment en dues temporades quan se jugava a II Regional.

La posició final ocupada ha estat la nº 13, amb 27 punts i 7 negatius. L'equip ha marcat 46 gols (ha

estat el 4rt equip menys golejador) i n'ha encaixat 63 (tè equip més golejat). S'ha de destacar que, a bona part de la competició, se notà a faltar el concurs dels dos jugadors que, provablement, podien donar a l'equip major efectivitat ofensiva: Ian Christie i Toni Vallbona, però les lesions ho varen impedir. Precisament, aquest darrer jugador se proclamà, per tercer any consecutiu, màxim golejador de l'equip amb 14 gols, seguint d'en Flores I amb 8.

S'ha de destacar igualment la gran regularitat del porter Jaume Rosselló, el qual disputà els 34 partits complets, aconseguint el premi que el «Diario de Mallorca» concedeix al jugador més regular de la categoria.

No s'ha d'oblidar tampoc la gran regularitat d'en Guillem Rigo, jugador que se va perdre per targes el darrer partit de lliga, quan feia més de dos anys que intervenia a tots els partits oficials.

Referint-nos ja a la temporada que ve, és molt probable que el club suprimixi els juvenils. S'intentava que sortís un grup de persones, a part de la directiva que se fes càrrec de l'equip juvenil i evitàs la seva desaparició, però aquesta gent no se troba i, a part d'això, se fa molt difícil trobar joves d'aquesta edat que se prenguin el futbol d'una manera sèria. Tot això suposa una forta amenaça en quant al futur de l'equip de Regional, que prest o tard pagarà les conseqüències.

D'aquesta manera s'afronta la temporada 1990-91, que constitueix la número quinze pel que fa a la història del club. El C.D. Alqueria se converteix, juntament amb el V. de LLull, en l'equip més antic de Primera Regional. Amb la temporada que ve, seran ja nou anys que l'Alqueria juga a Primera i, com a mínim, s'intentarà una altra vegada mantenir aquesta categoria aconseguida per propis mèrits quan en Bernat Sans dirigia l'equip. Per un poble que no arriba als 900 habitants, pensam que és un èxit sense precedents.

Jaume Rigo

Toni Vallbona, màxim golejadore Alqueria Blanca

Nom i llinatges: TONI VALLBONA BONET
Data i lloc de naixement: 07-02-70, Alqueria Blanca
Demarcació: Davanter centre
Equips: Alevins C.D. Santanyí, infantils C.D. Cala D'Or, juvenils i 1ª regional C.D. Alqueria
Distincions: L'any passat va ésser el màxim golejadore de 1ª Regional.

- Analitza la campanya del teu club.

- Feiem comptes quedar entre el deus primers però degut a les lesions i altres circumstàncies ens han vengut just per salvar-nos.

- L'únic motiu són les lesions o n'hi ha d'altres?

- Bàsicament sí, tret de qualche jugador important que per motius laborals no ha pogut rendir al màxim.

- I la campanya personal, com ha anat?

- La primera volta va resultar bastant bona ja

que més o menys surtia a gol per partit però la segona volta vaig tenir una lesió de menisco i només vaig jugar dos partits.

- Estàs satisfet del teu rendiment durant la temporada?

- Sí, d'una part sí, i l'altra si no hagués estat per la lesió hagués pogut fer més gols.

- Descriu el teu joc.

- N'hi ha que diuen que som molt individual i jo crec que molt del que he fet ha estat per mor d'ésser individual.

Toni Vallbona recollint el trofeu de mans de sa propietària de Modes Janine

- I tu què penses?

- Què hauria de canviar el joc aquest que faig, que hauria de jugar un poc més amb els companys.

- I els propers objectius tant personals com del teu club?

- Ets meus són seguir

fent gols, el màxim que pugui fer, i del club que hem de millorar l'any que ve la campanya que hem fet enguany.

- I el teu ideal futbolístic?

- N'Hugo Sánchez.

TEL. 65 78 47

Golejadors C.D. Alqueria

	Gols
1.- Vallbona Bonet	14
2.- Flores I	8
3.- Ian Christie	5
4.- Ballester Adrover	5
5.- Fèlix	4
6.- Filippi	3
7.- Canals	2
8.- Barceló Bonet	1
9.- Mariño	1
10.- Flores II	1
11.- Tomeu Rosselló	1
Pròpia meta (Son Roca)	1
TOTAL	46

Màxims golejadors premiats

El dia 17 de juny al restaurant Bona Taula de Calonge es varen entregar els trofeus als màxims golejadors patrocinats per «Dies i Coses» amb la col·laboració de Modes Janine, Hiper d'Or, Autos Manbar i Lampisteria Pep Julià.

Va ésser un sopar de companyerisme on hi varen ésser presents els guanyadors Lluís Torreblanca del Cala d'Or, Dino del s'Horta i Toni Vallbona de s'Alqueria; va faltar en Toni Garrido del Santanyí.

Dino, màxim golejador C.D. S'Horta

Nom i llinatges.- Bernardino Pons Palomares
Data i lloc de naixement.- 01-11-67 Ciutat
Demarcació.- Davaner centre
Equips.- S'Horta des de juvenils

-Anàlisi de sa campanya des teu club.

-Ha estat un desastre perquè no hi ha hagut coordinació entre jugadors, entrenador i directiva. Sobretot per part de sa directiva que ha anat molt malament. També ha influït haver tengut tres entrenadors i així no se pot anar.

-I de sa teva campanya personal?

-Com sa dets altres. Més baixa de lo que hagués pogut ser.

-Descriu es teu joc.

-¿Es meu joc?... Lent i... no sé...

-Destaques per un bon tir?

-No. No. Per... No sé perquè destac. Tal vegada perquè remat de cap; sí, tenc un poc de tot però no destac en res.

-Qui és es teu ídol futbolístic?

-En Buruxaga.

-Quin any has marcat més gols?

-¿Quin any?... Sempre en marc damunt nou, onze...

-Però, quin any ha estat que n'has marcat més?

-No ho sé.

Dino, rebent el trofeu donat per Llampisteria Pep Alou de mans del nostre col·laborador Guillem Roig

JOSEP ALOU JULIÀ

LAMPISTERIA*CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR*PISCINES

C/. J. Prohens, 24-07669 S'HORTA
Tel (971) 575261

Classificació final màxim golejador C.D. S'Horta

Dino	9
M. Roig	6
Aznar	5
P. Suasi	5
Gaspar	4
Futri	4
Juli	4
Juan Ramón	3
Gordillo	3
Pico	1
M. Antich	1
Nevado	1
Vaca	1
Algaba	1

AUTOS MANBAR C.B.

Servicio Oficial

C/. Sebastiana Clar, 5

Telf. 163106-07 07650 - SANTANYI (Mallorca)

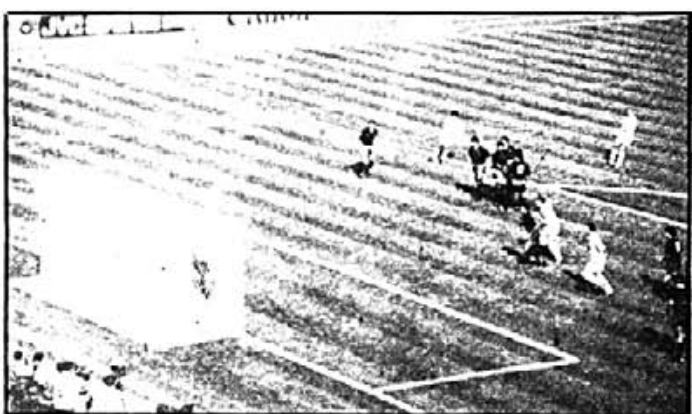
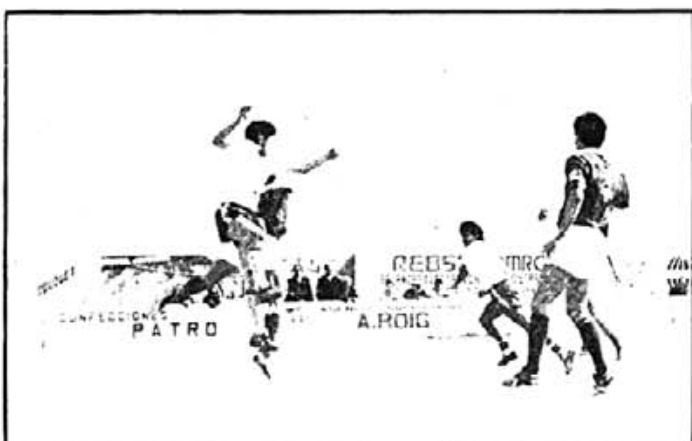
Golejadors temporada 1989-90 C.D. Santanyí

Garrido	11
Amengual	9
Vidal II	7
Cabello	6
P. Prohens	3
Manjon	3
Reina	3
Durán	2
Paniza	2
A. Miquel	2
Vidal I	2
Arturo	1
Díaz	1
González	1

FLASH ESPORTIU

«DIES I COSES» A JUGAR

Durant es mes de juliol participarem en dos torneigs: el de ses festes de Sant Jaume: dia 23 a les 21'00 h. semifinal contra l'equip local AGUATEN, abans hauran jugat Es Llombarts i Can Xim de Campos, coneguts de s'afició Calongina.

Dia 28 a les 19'45 partit per tercer i quart lloc i a les 21'00 final. Per altra banda, a les pistes de Xarxa de Porto Cristo des de dia 8 un any més se juga es Trofeo Xarxa, enguany participen 30 equips dividits en tres grups de 10 equips dels que se classifiquen els cinc primers i el millor set. Des grup nostros destaquen es equips GAMBO, CAN BLAU-TAI i ELBSA.

Esperam que cap des nostros jugadors es faci mal i guanyar qualque partit. Entre altres juguen en DIES I COSES en Cosme Ballester, Toni Vallbona i Damià Rigo de s'Alqueria Blanca, en Pep Planissi i Pascual Miquel

de Manacor, en Bernat Bordoy d'Es Port de Felanitx, En Tomeu Roig, Guiem Roig, Jesús Jiménez i Maties Adrover de Calonge.

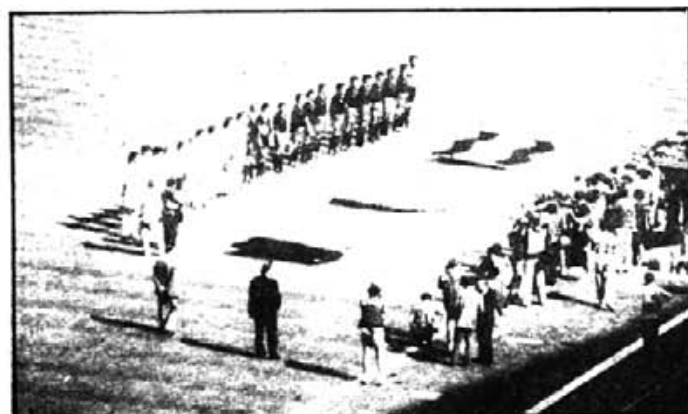
ALTES I BAIXES DEL C.D. SANTANYÍ

A s'hora de tancar aquesta secció el C.D. Santanyí ha incorporat en Joan Prohens, que l'any passat va jugar amb el Felanitx.

Han causat baixa en PAZINA, en GARRIDO, en DÍAZ i possiblement en Tolo DURAN.

XI TORNEIG DE TENNIS-PORTO COLOM 1990

De dia 19 de juliol a dia 15 d'agost patrocinat per

s'Ajuntament de Felanitx i organitzat pes Club de Tennis Felanitx se jugarà XI TORNEIG DE TENNIS PORTO COLOM 90: singels masculí, singels infantil, singels femení, dobles masculí i dobles mixtes.

L'any passat va guanyar en Jordi Cerdó a Martí Rial. Enguany tenen bastantes possibilitats de guanyar en Pere Coves, en Jaume Mestre, En Joan Oliver i en Martí Rial entre altres.

ALTRES ESPORTS A LES FESTES DE SANT JAUME

- Dia 26 a les 18'30 h. trial Indoor davant el camp d'esports.
- Dia 25 a les 18'30 h. el C.D. Santanyí farà la presen-

tació davant la seva afició.

BÀSQUET

- Dia 26 a les 18'30 h. Bàsquet infantil femení: Santanyí-La Porciúncula. A les 19'30 h. cadet femení: Santanyí-La Porciúncula.
- Dia 27 a les 18'30 h. Santanyí-Campos (Cadet masculí) i a les 20'00 Santanyí-La Porciúncula (Juvenil femení).
- Dia 29 Santanyí-Cala Figuera (Senior Masculí)
- Dia 28 a les 17'00 h. tirada de coloms organitzada per la societat local de caçadors.
- El mateix dia 28 a les 18'00 h. marxa cicloturística organitzada i patrocinada per Renault (Pons-Perelló).

C.D. Santanyí Benjamí l'esperança pel futur

Els jugadors que l'any passat varen esser campions d'Espanya de futbol-sala enguany han passat al camp gran amb un parell d'incorporacions i han aconseguit esser campions del grup B de pobles de Mallorca. A sa lliga varen jugar 24 partits fent 42 punts, marcant 99 gols i 27 en contra.

ANALISI DEL EQUIP.-

-Porter: Llorenç Adrover, era el primer any que jugava i ho va notar es primers partits, però poc a poc va anar millorant, té una bona alçada i pot esser un bon porter.

-Defensa: normalment jugaven només amb tres, sempre ho feien fàcil i no se complicaven sa vida. Destacaria a Soto per sa rapidesa, va bé per alt, és molt aferradís. En definitiva un bon marcador.

-Mitja: De «luxe»: força, velocitat, tècnica: ho tenia tot. No destacaria a ningú.

-Davantera: Destacaria a primera volta d'en Joan Lladó que momentàniament ha deixat la pràctica des futbol però esperam que molt prest pugui tornar als camps de futbol.

Es tècnica, ràpida i golejadora amb una mitjana de 4 gols per partit. Només hi va haver un partit que no mar-

caren cap gol.

-Quants han acabat?

-Dos: Juan Antonio Muñoz i Toni Soto.

-Possibles incorporacions?

-En Toni Vidal, ja que sa plantilla serà de setze, però hi haurà un benjamí B on hi haurà moltes incorporacions.

-Quants equips base tindrà el C.D. Santanyí l'any que ve?

-Juvènils, infantils, 2 benjamins i un aleví de futbol-sala.

-Quines subvencions teniu?

-100.000 pts. de s'Ajuntament per s'equip des futbol-sala; es Consell Insular de Mallorca paga pes benjamins sa roba, arbitratge i balons i el C.D. Santanyí paga ses altres despeses com llum i aigua. També varem fer una rifa i hem anat tres dies al Port d'Alcúdia. Autocars Estelrich ha col·laborat ja que no ha volgut cobrar res per du es jugadors a s'entrenament.

-Creus que aquests al·lots poren arribar a fer un bon Santanyí?

-Si no se turen seran una generació com sa «quinta del buit», hi ha un grupet que els han de veure jugar si volen passar gust.

-Què fereu per evitar el mal dels 15 anys?

-Intentar motivar-los amb qualche viatge i cuidar-nos d'ells.

-Propers objectius?

-L'any que ve esperam

anar a sa final a Palma.

-Noltros també, sort!

MATIES ADROVER (amb la col·laboració de Bernat PICO entrenador)

Plantilla C.D. Santanyí Benjamín 89/90. PORTER

Llorenç ADROVER VANRELL (10-01-79)

DEFENSA

Fco. Javier VARGAS SANCHEZ (25-11-79)

Antonio SOTO BONET (31-08-78)

Pedro LLULL BALLESTER (08-02-79)

Javi JULIA HORRACH (12-03-80)

Pedro CUELLAR SANCHEZ (04-06-79)

MITJA

Manolo CARMONA PEREZ (26-03-79)

Javi SANCHEZ IBÁÑEZ (20-06-80)

Juan Antonio MUÑOZ RAMIREZ (07-08-78)

Daniel CARRERA TENA (12-04-79)

Juan SASTRE VERGER (20-09-79)

Juan Jesús CAMARGO ADROVER (29-01-80)

José Javier PEREZ SANCHEZ (23-08-78)

DEVANERIA

Miguel PICO RIGO (01-06-79)

Juan Miguel VICENS GARCIA (23-08-79)

Angel LOPEZ MARTIN (22-10-79)

Cosme ADROVER GARCIA (18-05-79)

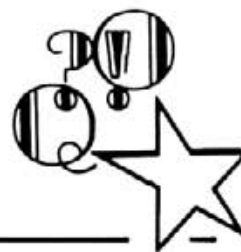
Mateo Alberto ADROVER AMENGUAL (23-03-79)

Juan LLADO BARCELÓ (28-04-79)

ENTRENADOR.- BERNAT PICO

planes d'opinió

Secció en la qual hi pots dir el teu parer de tota cosa

Mallorca, «For sale»

Si fa quinze o vint anys ens haguessin dit que aquells senyors estrangers que quasi ningú entenia la seva conversa, i que si res aglàpiem ens provocava somriures d'afalagament i comprensió davant la sorpresa i estorament que demostraven per la bellesa natural de les nostres cales verges i la servitud de les nostres gents acabarien essent els hereus de les nostres terres i els autèntics mallorquins de l'any 2000, segurament ens hauríem rigut del què ho hagués dit.

Però la veritat és aquesta, el nostre petit país, que tots estimam tan endins, està en venda; el que queda sense vendre, clar.

Molts d'interessos estan en joc, els modestos mestres picapedrers d'un temps, juntament amb els moderns APIS (no em referesc a cap marca de foie-grass) amb els seus ordinadors, han fet uns beneficis immensos de tal manera que avui, a aquesta terra nostra, l'ofici més rendible és l'especulació del sol. La roda que

aquestes «multiregionals» han anat assolint cada cop és més mala d'aturar. Si abans s'enriquien mercadejant solars a la costa que el pagès venia convençut del seu poc valor, ara ja xerram de quarterades a l'interior, la qual els pagesos closos per la pobre valoració de la seva producció vénen l'herència de la terra regada amb la suor de la feina de cada dia dels seus avantpassats a una gent que bassa la seva feina en conèixer punt per punt les lleis per a poder interpretar-les a la seva conveniència personal.

I ara ens xerren de crisi. Resulta que les «granges» que se continuen multiplicant a la costa, han assolit un nivell d'ocupació que no estava previst, no hi ha overbooking, resulta que la gent que ara ve a les «granges» no gasten tant com els «grangers» voldrien; resulta que els «souvenirs» no fan aquelles caixes milionàries d'abans; així i tot cada cop es construeix més, més aviat i amb més poc gust.

Els nostres polítics es comencen a adonar que la roda no rutlla i es graten el cap, i arriben a la conclusió, empetosos per poderoses raons que s'ha de canviar de tàctica: Ja està bé -diuen- de destrossar Mallorca. Ja està bé de «balearitzar» la costa. Això té solució: «Balearitzem l'interior! Així que s'inventen la llei de camps de golf i li associen la possibilitat de construir-hi 400 places d'hotel (recordau que a Calonge som 524 persones) que ja s'encarregaran després d'ampliar, que com diu el batle de Felanitx -Tot té «arre-glo»; se declara d'interès social i ja està-. Els nostres espavilats especuladors creen així, per decret, nous pobles a l'interior de Mallorca, pobles sense carrer major ni església, als quals batien amb suggerents i originals noms, com ara el de Vall D'Or, i possiblement pocs del seus futurs habitants entendran aquests noms.

Pep Estelrich

Síntesi d'una mort anunciada

Als anys seixanta, començà el «boom» del turisme a Mallorca, que era coneguda com «Illa de la Calma»; i, cada any que passava, venien més i més turistes anglesos i alemanys, sobretot.

En aquest moment d'esplendor, els «avispsats» negociants mallorquins compregueren que aquest turisme, que cada any que passava venien en major nombre, es convertiria en la principal font de riquesa de la Nostra Illa. I començaren a construir restaurants, botigues, hotels de luxe, però tot això tenia un condicionant molt particular: tant empresaris com treballadors veciaven al client.

I com sempre, després del cènit ve la devallada en picat, i això és el que ens toca ara, el temps de les vaques magres. Va començar a ser lleugerament greu l'any 89, amb un descens del 0'2% de visitants i d'un 3'1% d'ingressos en dòlars. I aquest any no és millor i lo pitjor de tot és que les perspectives per l'any 90 i 91 no són pas alentadores.

Tots els mallorquins estam embarcats en el mateix vaixell, i per aquesta raó voldria fer una petita reflexió sobre les coses que a mi, particularment, em semblen tenen repercussió sobre la disminució del turisme, sobretot del visitant de Gran Bretanya.

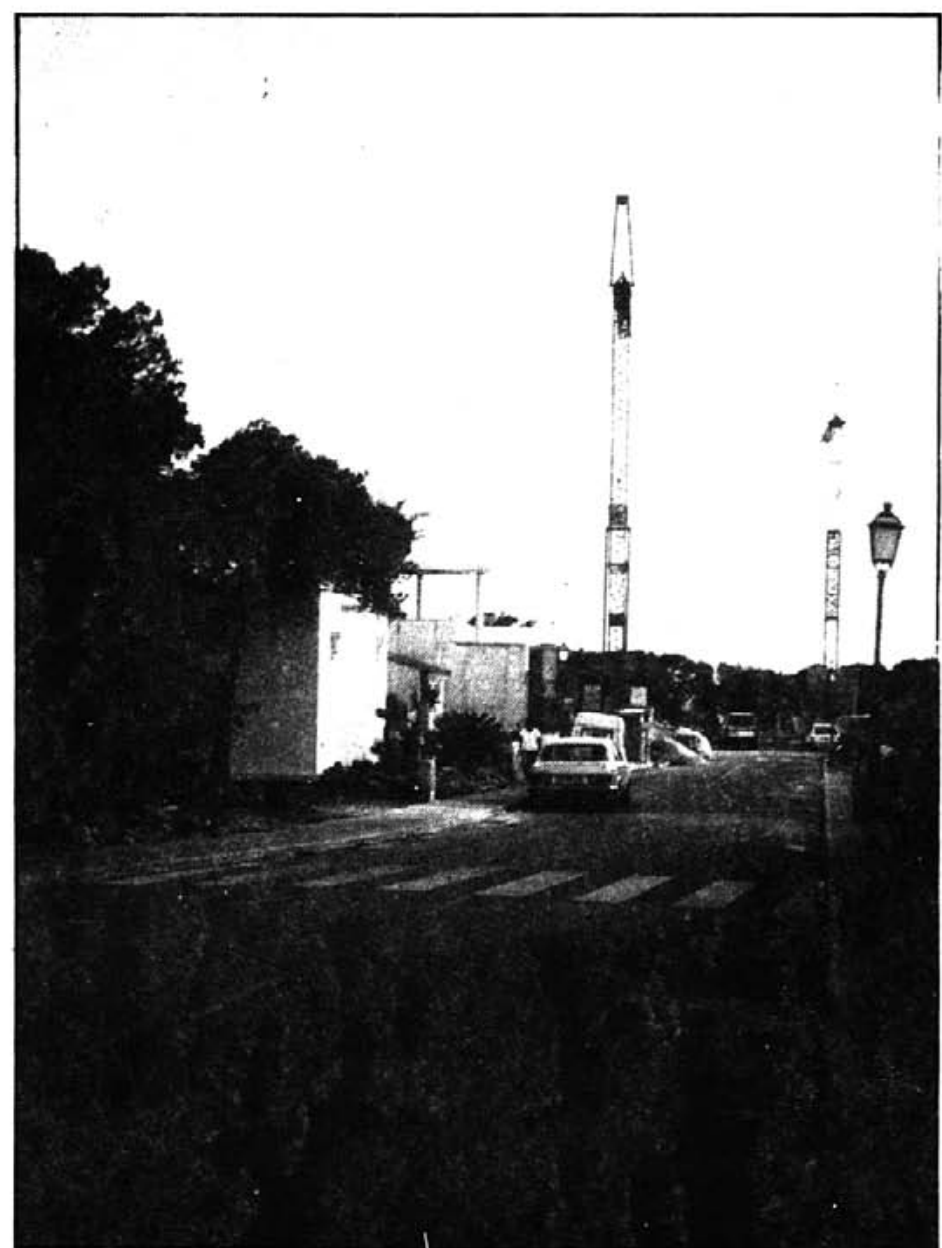
Les coses que han provocat aquest descens, segons persones enteses del sector turístic, són les següents:

1/ La política econòmica imposada per la «Senyora de Ferro», la Sra. Thatcher conjuntament amb una pesseta cada dia més forta a nivell internacional. Això és el que provoca que quasi bé el 90% dels turistes que deixaren de venir fossin britànics.

2/ Els preus que exigeixen els «Touropers», cada vegada més a la baixa, que provoca que vengui gent de pitjor qualitat.

3/ La inseguretat ciutadana que sofreix la nostra Illa, com a altres indrets.

4/ S'està mantenint una oferta si-

milar a anys anteriors, mentre que els costos han pujat sobre un 9%. Això és sinònim de que l'empresari ha d'oferir una pitjor qualitat de serveis al no tenir garanties uns ingressos mínims.

5/ El turisme jove, que cada vegada surt més, no cerca llocs massificats de ciment i soroll, sinó que cerca espais oberts, més ecològics i amb més qualitat. O sigui, que aquest nou turisme que es preveu important per propers anys, per reducció lògica no triarà Mallorca.

6/ La saturació de places que sofreix el mercat. A Mallorca hi ha

unes 350.000 places legals entre hotels i apartaments.

7/ La il·legalitat de moltes places, provoca una guerra de preus.

Davant aquestes perspectives, tots hauríem de fer una reflexió començant pels nostres Ajuntaments que són responsables en gran part de la massificació de ciment i manca d'espais verds que sofreix la nostra Illa, anys enrera anomenada de la Calma. I que avui, l'any 90, li poden tornar qualsevol nom menys aquest de «la Calma».

Margalida Manresa

La veu de la terra

Antoni Salvà Ripoll. (Palma 1878-1994), polític, advocat, germà de la poetessa Mª Antònia Salvà. Membre de l'associació per la cultura de Mallorca i director de la revista «La Nostra Terra» en 1926-1936. Fou un dels fundadors del centre autonomista de Mallorca en 1930.

Tingué una activitat més econòmica que no política: secretari del Banc de Crèdit Balear (1929-1949) i president del Foment de Turisme (1934).

Negar la catalanitat de Mallorca és la prova més evident que no es tracta d'altra cosa més que d'una manifesta i immotivada antipatia per Catalunya, que quasi tots acaben per confessar. Aquesta antipatia, conseqüència de l'atracció assimilista del centre de l'estat unitari, fomentada pel caciquisme polític de l'Espanya borbònica, no pot servir per a recolzar-hi cap argumentació. Els prejudicis no són arguments.

Antoni Salvà, 1932

RESTAURANT

Ca'n Trompé

Avda. Bèlgica, 12

Teléfonos 657341 - 643113

07660 · CALA D'OR (Mallorca)

FERRERIA

ADROVER-ROIG, C. B.

Carretera Porto Colom, s/n.

Teléfono 837296

07669 · S'HORTA (Felanitx)

VIDEO CLUB
S'HORTA

C/. Reverendo Martín Sureda, 9

- Alquiler cintas vídeo, siempre con las últimas novedades
- Equipos de sonido
- TV y Vídeos
- Contestadores automáticos
- Radiocassetes coches y ecualizadores
- Montaje e instalación

Siempre a su servicio

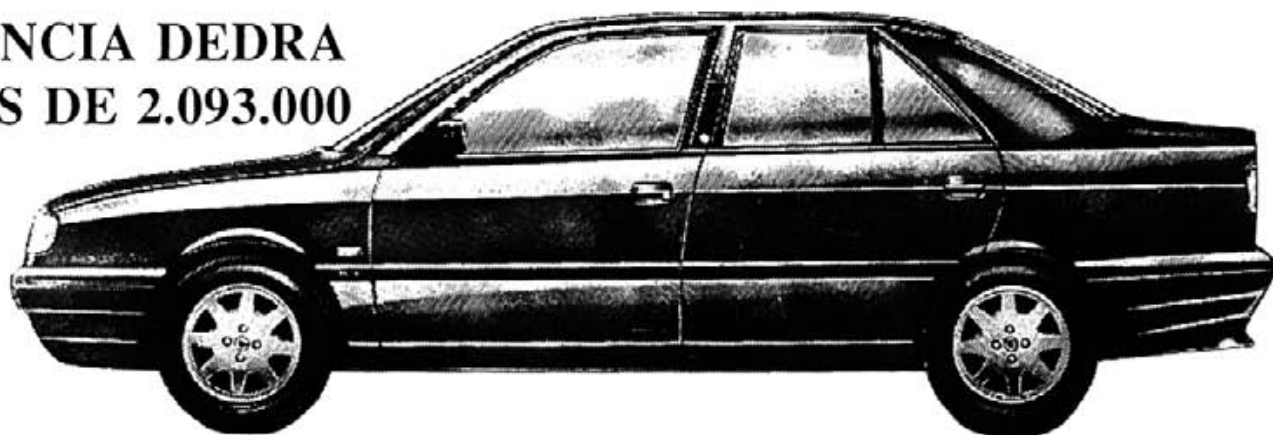
Lancia Delta *Rivale*

P.V.P. RECOMENAT
DES DE **1.450.000**
IVA Y TRANSPORT INCLUIT

Entri a la classe Lancia

LANCIA DEDRA
DES DE **2.093.000**

El somni d'un cotxe

ITAL BALEAR, S. L.

VENDA I SERVEI

LANCIA

Via Ernest Mestre, 43
FELANITX

Teléfono 58 30 70

HARLEM JAZZ

Del 20 al 28 Juliol **Samambaia**
4 Agost **Viva Brasil**
Del 1 al 12 Agost **Banda Rio**

BAR DE COPES

Vine a provar els nostres cocktails

Podràs beure
els suc's naturals que vulguis,
totsols o combinats amb licor

CUCURUCHO

Gelats de diferents gusts, fins i tot
fresca

Gelats que els podràs pendre
totsols o combinats

TVF Dimarts i dijous

PROGRAMA: BAR DE COPES

Participa al concurs. POTS GUANYAR

Festes de Cala d'Or al
HARLEM
del 13 al 19

Grups:

Samambaia
Interminables
Crox

Show:

Viva Brasil
S'Estol d'es Gericó
Boxeo Femení

Port Petit
CALA D'OR